

Solutions
for demanding
business.

**RAPORT ROCZNY GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
ZA ROK ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

Rzeszów, dnia 20 lutego 2019 roku

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU**

Spis treści	Strona
WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE	5
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANY BILANS	7
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	10
I. INFORMACJE OGÓLNE	10
II. ORGANIZACJA GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE	10
III. SKŁAD ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ ASEE S.A. ORAZ ICH KOMITETÓW	11
IV. ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	11
1. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
2. Oświadczenie o zgodności	11
3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	11
4. Profesjonalny osąd i szacunki	11
5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	12
6. MSSF 16 Leasing	13
7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	16
i. MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami	16
ii. MSSF 9 Instrumenty finansowe	17
8. Istotne zasady rachunkowości	19
i. Zasady konsolidacji	19
ii. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą	19
iii. Wartość firmy	20
iv. Przeliczanie pozycji wyrażonej w walucie obcej	20
v. Rzeczowe aktywa trwałe	21
vi. Nieruchomości inwestycyjne	21
vii. Wartości niematerialne	22
viii. Leasing	23
ix. Pochodne instrumenty finansowe	23
x. Zapasy	23
xi. Rozliczenia międzyokresowe	23
xii. Należności z tytułu dostaw i usług	24
xiii. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	24
xiv. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	24
xv. Zobowiązania handlowe	24
xvi. Rezerwy	24
xvii. Podatki	25
9. Sezonowość działalności	26
V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI	26
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	28
1. Struktura przychodów ze sprzedaży	28
2. Struktura kosztów działalności	29
3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	29
4. Przychody i koszty finansowe	29
5. Podatek dochodowy	29
6. Zysk przypadający na jedną akcję	32
7. Informacje dotyczące wypłaconej/ zadeklarowanej dywidendy	32
8. Rzeczowe aktywa trwałe	33

9.	Wartości niematerialne	34
10.	Wartość firmy i połączenia	35
11.	Zapasy	37
12.	Należności krótkoterminowe	37
13.	Aktywa finansowe.....	38
14.	Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe.....	38
15.	Czynne rozliczenia międzyokresowe.....	38
16.	Kapitał podstawowy	39
17.	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.....	39
18.	Udziały niekontrolujące	39
19.	Rezerwy	40
20.	Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania finansowe	40
21.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	41
22.	Zobowiązania krótkoterminowe	41
23.	Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	42
24.	Salda dotyczące umów z klientami.....	42
25.	Leasing finansowy – Grupa jako leasingobiorca	42
26.	Umowy outsourcingowe – Grupa jako leasingodawca	43
27.	Zobowiązania i należności warunkowe.....	43
28.	Program płatności w formie akcji	43
29.	Sprawy sądowe	44
30.	Informacje o podmiotach powiązanych	45
31.	Zatrudnienie	47
32.	Wynagrodzenie członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych.....	48
33.	Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	48
34.	Zarządzanie kapitałem	48
35.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	49
36.	Instrumenty finansowe.....	52
37.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym.....	53
38.	Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych	53

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU**

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco South Eastern Europe S.A.

Zarząd Asseco South Eastern Europe S.A.:

Piotr Jeleński

Prezes Zarządu

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Piotr
Jeleński
Data: 2019.02.20 15:12:56 CET

Miljan Mališ

Członek Zarządu

Miodrag Mirčetić

Członek Zarządu

Signature Not Verified
Digitally signed by Miodrag Mirčetić
Date: 2019.02.20 16:07:29 CET

Marcin Rulnicki

Członek Zarządu

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Marcin
Rulnicki
Data: 2019.02.20 14:42:29 CET

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
	tys. PLN	tys. PLN	tys. EUR	tys. EUR
I. Przychody ze sprzedaży	670 377	570 859	157 110	134 487
II. Zysk z działalności operacyjnej	74 482	65 866	17 456	15 517
III. Zysk brutto	78 060	67 416	18 294	15 882
IV. Zysk za okres sprawozdawczy	65 163	55 009	15 272	12 959
V. Zysk za okres sprawozdawczy przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	64 716	54 648	15 167	12 874
VI. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	120 804	94 336	28 312	22 224
VII. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(43 288)	(64 758)	(10 145)	(15 256)
VIII. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(27 651)	(23 880)	(6 480)	(5 626)
IX. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	164 887	115 712	38 346	27 743
X. Zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisaną Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	1,25	1,05	0,29	0,25
XI. Rozwodniony zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisaną Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	1,25	1,05	0,29	0,25

Wybrane dane finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przeliczono na walutę EUR w następujący sposób:

- pozycje dotyczące skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten wyniósł:
 - w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku 1 EUR = 4,2669 PLN
 - w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,2447 PLN
- stan środków pieniężnych Grupy na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego i analogicznego w okresie poprzednim przeliczono według średnich kursów ogłoszonych przez NBP. Kurs ten wyniósł:
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2018 roku 1 EUR = 4,3000 PLN
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,1709 PLN

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Przychody ze sprzedaży	<u>1</u>	670 377	570 859
Koszt własny sprzedaży (-)	<u>2</u>	(508 836)	(426 207)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych (+/-)	<u>2</u>	(544)	(839)
Zysk brutto ze sprzedaży		160 997	143 813
Koszty sprzedaży (-)	<u>2</u>	(46 611)	(35 096)
Koszty ogólnego zarządu (-)	<u>2</u>	(39 471)	(42 598)
Zysk netto ze sprzedaży		74 915	66 119
Pozostałe przychody operacyjne	<u>3</u>	1 513	1 293
Pozostałe koszty operacyjne (-)	<u>3</u>	(1 644)	(1 546)
<i>Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć</i>		(302)	-
Zysk z działalności operacyjnej		74 482	65 866
Przychody finansowe	<u>4</u>	6 038	6 380
Koszty finansowe (-)	<u>4</u>	(2 460)	(4 830)
Zysk brutto		78 060	67 416
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>5</u>	(12 897)	(12 407)
Zysk za okres sprawozdawczy		65 163	55 009
Przypadający:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		64 716	54 648
Akcjonariuszom niekontrolującym		447	361
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy (w złotych) przypisany Akcjonariuszom ASEE S.A. przypadający na jedną akcję			
Podstawowy ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy	<u>6</u>	1,25	1,05
Rozwodniony ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy	<u>6</u>	1,25	1,05

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Zysk za okres sprawozdawczy	65 163	55 009
Pozostałe dochody całkowite, w tym:	5 485	(42 886)
<i>Mogące podlegać przeklasyfikowaniu na zyski lub straty</i>	5 485	(42 886)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	5 485	(42 886)
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ZA OKRES	70 648	12 123
Przypadająca:		
<i>Akcjonariuszom Jednostki Dominującej</i>	70 177	11 804
<i>Akcjonariuszom niekontrolującym</i>	471	319

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2018 roku (badane)	31 grudnia 2017 roku (przekształcone)
Aktywa trwałe		627 571	630 553
Rzeczowe aktywa trwałe	8	128 692	131 958
Nieruchomości inwestycyjne		632	650
Wartości niematerialne	9	10 854	17 946
Wartość firmy	10	481 089	475 360
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych		111	-
Zaliczki na udziały w jednostkach zależnych		-	84
Długoterminowe aktywa finansowe	13	588	279
Należności długoterminowe		186	345
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5	4 785	3 190
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	15	634	741
Aktywa obrotowe		361 995	287 762
Zapasy	11	17 006	24 792
Rozliczenia międzyokresowe	15	15 264	10 047
Należności handlowe	12	132 120	110 712
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	12	2 227	132
Pozostałe należności budżetowe	12	1 355	770
Aktywa z tytułu umów z klientami	24	19 022	21 467
Inne należności	12	6 353	3 338
Krótkoterminowe aktywa finansowe	13	3 761	792
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	14	164 887	115 712
SUMA AKTYWÓW		989 566	918 315

SKONSOLIDOWANY BILANS

PASYWA	Nota	31 grudnia 2018 roku (badane)	31 grudnia 2017 roku (przekształcone)
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)		763 425	717 740
Kapitał podstawowy	16	518 942	518 942
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	17	38 825	38 825
Pozostałe kapitały		3 153	660
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		(103 809)	(109 270)
Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego		306 314	268 583
Udziały niekontrolujące	18	1 664	1 572
Kapitał własny ogółem		765 089	719 312
Zobowiązania długoterminowe		22 095	29 418
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	21	17 223	22 281
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5	1 599	1 462
Długoterminowe zobowiązania handlowe i pozostałe		-	529
Długoterminowe rezerwy	19	1 982	1 823
Długoterminowe zobowiązania finansowe	20	1 055	1 568
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	24	236	1 755
Zobowiązania krótkoterminowe		202 382	169 585
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	21	30 836	22 710
Zobowiązania handlowe	22	78 362	57 585
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	22	3 684	2 696
Pozostałe zobowiązania budżetowe	22	19 333	20 400
Zobowiązania finansowe	20	829	998
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	24	37 166	36 319
Pozostałe zobowiązania	22	16 098	14 133
Krótkoterminowe rezerwy	19	2 713	2 629
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	24	13 361	12 115
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		224 477	199 003
SUMA PASYWÓW		989 566	918 315

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Pozostałe kapitały	Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego	Kapitał własny dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	518 942	38 825	(109 270)	660	268 583	717 740	1 572	719 312
Zysk (strata) za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	64 716	64 716	447	65 163
Pozostałe dochody całkowite	-	-	5 461	-	-	5 461	24	5 485
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	5 461	-	64 716	70 177	471	70 648
Wycena programu płatności na bazie akcji ²⁸	-	-	-	2 493	-	2 493	-	2 493
Dywidenda	-	-	-	-	(26 985)	(26 985)	(379)	(27 364)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku (badane)	518 942	38 825	(103 809)	3 153	306 314	763 425	1 664	765 089

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Pozostałe kapitały	Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego	Kapitał własny dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	518 942	38 825	(66 426)	-	238 860	730 201	2 210	732 411
Zysk (strata) za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	54 648	54 648	361	55 009
Pozostałe dochody całkowite	-	-	(42 844)	-	-	(42 844)	(42)	(42 886)
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	(42 844)	-	54 648	11 804	319	12 123
Zmiany w składzie Grupy Kapitałowej, w tym:	-	-	-	-	(16)	(16)	(686)	(702)
<i>Nabycie udziałów niekontrolujących</i>	-	-	-	-	(16)	(16)	(686)	(702)
Wycena programu płatności na bazie akcji ²⁸	-	-	-	1 170	-	1 170	-	1 170
Zmiana założeń aktuarialnych programu określonych świadczeń	-	-	-	(510)	-	(510)	-	(510)
Dywidenda	-	-	-	-	(24 909)	(24 909)	(271)	(25 180)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku (badane)	518 942	38 825	(109 270)	660	268 583	717 740	1 572	719 312

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		78 060	67 416
Korekty o pozycje:		59 178	39 168
Amortyzacja	2	45 632	40 612
Zmiana stanu zapasów		9 846	(8 402)
Zmiana stanu należności		(17 121)	(6 915)
Zmiana stanu zobowiązań, rozliczeń międzyokresowych i rezerw		12 424	2 022
Przychody i koszty odsetkowe		1 036	285
Zyski / Straty z różnic kursowych		(1 057)	3 760
Zyski / Straty z działalności inwestycyjnej		5 639	6 546
Koszty programu płatności na bazie akcji	28	2 493	1 170
Inne		286	90
Środki pieniężne netto wygenerowane z działalności operacyjnej		137 238	106 584
Zapłacony podatek dochodowy		(16 434)	(12 248)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		120 804	94 336
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		988	799
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	8,9	(39 103)	(65 143)
Wydatki z tytułu projektów rozwojowych	9	(1 393)	(3 502)
Nabycie inwestycji w instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie (lokaty)	13	(6 776)	-
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie (lokaty)	13	2 802	-
Nabycie instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	13	(158)	(9 495)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	13	277	12 341
Pożyczki spłacone	13	8	13
Pożyczki udzielone	13	-	(21)
Otrzymane odsetki		80	249
Dywidendy otrzymane		1	1
Pozostałe		(14)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(43 288)	(64 758)

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy (spłata) pożyczek/kredytów krótkoterminowych		(1)	9
Wpływy z pozostałych pożyczek/kredytów	21	16 024	22 017
Spłata pozostałych pożyczek/kredytów	21	(13 933)	(17 787)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(1 367)	(1 111)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	2	(26 985)	(24 909)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	18	(379)	(271)
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących		-	(702)
Zapłacone odsetki		(1 010)	(1 126)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(27 651)	(23 880)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		49 865	5 698
Różnice kursowe netto		(588)	(8 194)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 1 stycznia	14	115 562	118 058
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 31 grudnia	14	164 839	115 562

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

I. INFORMACJE OGÓLNE

Grupa Asseco South Eastern Europe („Grupa”, „Grupa ASEE”, „ASEE”) to grupa kapitałowa, której Jednostką Dominującą jest Asseco South Eastern Europe Spółka Akcyjna („Jednostka Dominująca”, „Spółka”, „Emitent”, „ASEE S.A.”) z siedzibą w Rzeszowie, przy ul. Olchowej 14.

Jednostka Dominująca Asseco South Eastern Europe S.A. została utworzona 10 kwietnia 2007 roku. Od dnia 28 października 2009 roku Spółka jest notowana na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

ASEE S.A. jest Jednostką Dominującą Grupy Asseco South Eastern Europe. Jednostka Dominująca może działać na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieograniczony.

Grupa Asseco South Eastern Europe prowadzi działalność w zakresie sprzedaży oprogramowania własnego i obcego, jak również świadczenia usług wdrożeniowych, integracyjnych i outsourcingowych. Grupa dostarcza rozwiązania IT, rozwiązania

z obszaru uwierzytelniania, systemy do rozliczania płatności internetowych, jak również prowadzi sprzedaż, outsourcing oraz obsługę bankomatów i terminali płatniczych oraz świadczy usługi integracyjne i wdrożeniowe systemów i sprzętu informatycznego. Grupa prowadzi działalność na terenie Polski, krajów Europy Południowo-Wschodniej oraz Turcji.

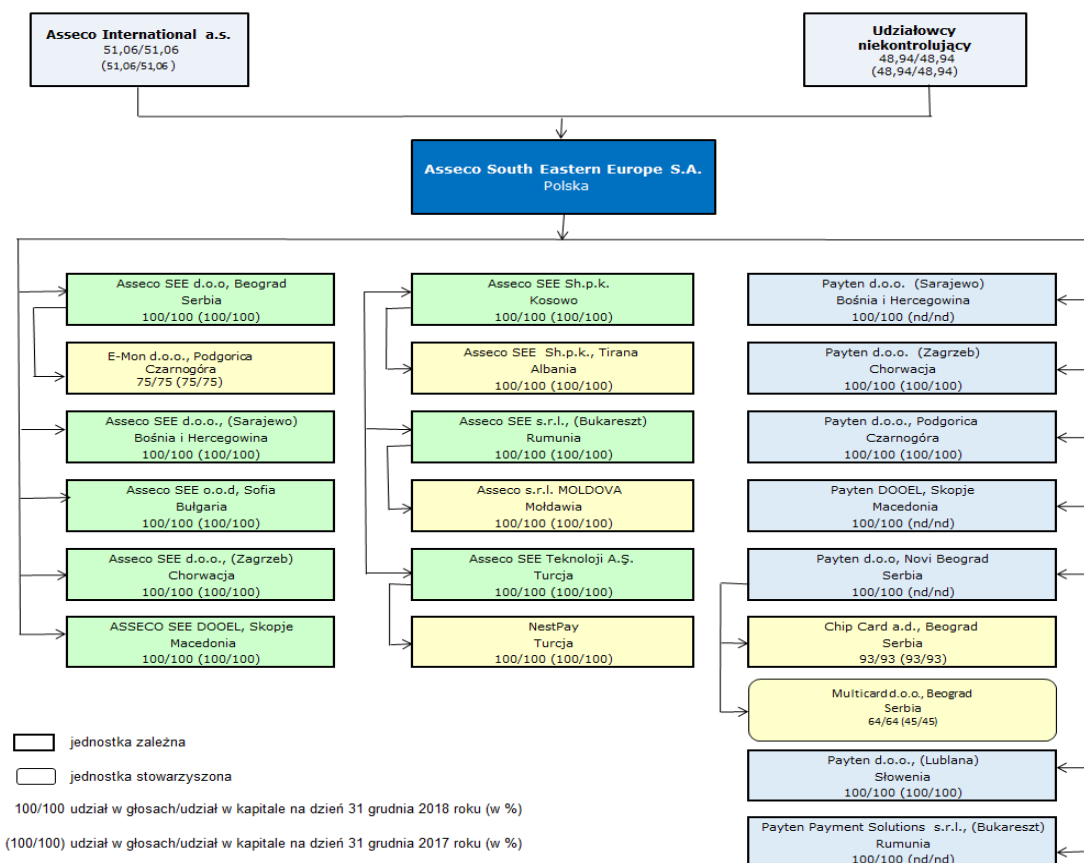
Zakres podstawowej działalności Grupy Asseco South Eastern Europe w podziale na odpowiednie segmenty został opisany w punkcie V niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównywalne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Grupa sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Dnia 20 lutego 2019 roku skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało przez Zarząd zatwierdzone do publikacji.

II. ORGANIZACJA GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE

Powyżej przedstawiono strukturę Grupy ASEE wraz z udziałem procentowym w kapitale i głosach na zgromadzeniach akcjonariuszy/wspólników na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach wchodzących w skład Grupy ASEE jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Zmiany w składzie Grupy zostały opisane w nocie 30 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

III. SKŁAD ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ ASEE S.A. ORAZ ICH KOMITETÓW

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania tj. 20 lutego 2019 roku skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki oraz Komitetu Audytu przedstawiał się następująco:

Rada Nadzorcza	Zarząd	Komitet Audytu
Jozef Klein	Piotr Jeleński	Artur Kucharski
Adam Góral	Miljan Mališ	Adam Pawłowicz
Jacek Duch	Miodrag Mirčetić	Jacek Duch
Artur Kucharski	Marcin Rulnicki	
Adam Pawłowicz		

W okresie sprawozdawczym oraz w okresie od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia publikacji niniejszego sprawozdania tj. 20 lutego 2019 roku nie wystąpiły zmiany w składzie organów nadzorujących i zarządzających Spółki.

IV. ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest prezentowane w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości przez Grupę, jak również przez Jednostkę Dominującą oraz jednostki podporządkowane.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie stwierdza się okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę

oraz spółki Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dacie bilansowej.

2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania spółek z Grupy sporządzane są w walutach podstawowych środowisk gospodarczych, w których działają (w walutach funkcjonalnych).

Walutami funkcjonalnymi jednostek bezpośrednio zależnych od ASEE S.A. są lej rumuński, kuna chorwacka, dinar serbski, denar macedoński, euro, lira turecka, lewa bułgarska, wymienialna marka (Bośnia i Hercegowina).

4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Poniżej przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości, oprócz szacunków księgowych, miał duże znaczenie profesjonalny osąd kierownictwa i co do których zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Grupy w przyszłości.

i. Przyjęte przepływy operacyjne do wyceny kontraktów IT oraz pomiar stopnia zaawansowania

Grupa realizuje szereg kontraktów na budowę oraz wdrożenia systemów informatycznych. Wycena kontraktów IT wymaga ustalenia przyszłych przepływów operacyjnych w celu ustalenia wartości godziwej przychodów i kosztów oraz dokonania

pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunkiem przepracowanych roboczodni w stosunku do całkowitego czasu pracy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość aktywów z tytułu umów z klientami (należności z tytułu wyceny kontraktów IT) wynosiła 10 433 tys. PLN, a zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT, stanowiące część zobowiązań z tytułu umów z klientami, wynosiły 5 900 tys. PLN.

ii. Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

iii. Wartość firmy – test na utratę wartości

Zarząd Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku przeprowadził test na utratę wartości firmy, powstałej w wyniku nabycia jednostek zależnych.

Wymagało to oszacowania wartości odzyskiwalnej wartości firmy, alokowanej do poszczególnych segmentów operacyjnych. Oszacowanie wartości odzyskiwalnej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów. Wartość firmy powstała na nabyciu jednostek zależnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 481 089 tys. PLN, natomiast na dzień 31 grudnia 2017 roku 475 360 tys. PLN.

iv. Wartość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 4 785 tys. PLN oraz rezerwę na podatek odroczonego w kwocie 1 599 tys. PLN. Zmiana aktywa i rezerwy na podatek odroczonego w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosła łącznie 1 562 tys. PLN w analogicznym okresie 2017 roku 272 tys. PLN.

Kierownictwo Grupy uważa, że realizacja rozpoznanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy aktywa w kwocie 4 785 tys. PLN jest bardzo prawdopodobna w oparciu o aktualne plany finansowe spółek oraz obowiązujące obecnie przepisy podatkowe.

v. Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Grupa odzwierciedla ten efekt za pomocą następującej metody:

- Grupa określa najbardziej prawdopodobny scenariusz – jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników.

5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 16 „Leasing” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 roku lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” – Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

Grupa jest w trakcie analizy, w jaki sposób wprowadzenie powyższych standardów i interpretacji może wpłynąć na sprawozdanie

finansowe oraz na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

6. MSSF 16 Leasing

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

Grupa ASEE planuje wdrożyć nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie, dlatego po raz pierwszy standard zostanie zastosowany w sprawozdaniu skonsolidowanym za okres sprawozdawczy rozpoczynający się 1 stycznia 2019 roku.

Zgodnie z wymogami przepisów przejściowych zamieszczonych w standardzie dopuszczalne są dwie metody prezentacji danych porównywalnych:

- a) podejście retrospektywne dla każdego wcześniejszego okresu sprawozdawczego prezentowanego zgodnie z MSR 8, albo
- b) podejście retrospektywne z łącznym efektem pierwszego zastosowania nowego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania.

Grupa ASEE zastosuje zmodyfikowane podejście retrospektywne opisane w punkcie b, które polega na tym, że dane porównawcze za 2018 rok nie zostaną przekształcone, a łączny efekt pierwszego zastosowania nowego standardu zostanie ujęty jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania, tj. na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Ponadto, Grupa będzie stosowała nowe wytyczne dotyczące identyfikacji leasingu tylko w odniesieniu do umów, które zawarła (lub zmieniła) w dniu pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2019 roku lub po tym dniu. Tym samym, w odniesieniu do wszystkich umów zawartych przed dniem 1 stycznia 2019 roku zdecydowała o zastosowaniu zwolnienia praktycznego przewidzianego w MSSF 16, zgodnie z którym nie jest zobowiązana do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem i czy zawiera leasing w dniu pierwszego zastosowania. Zamiast tego, Grupa będzie stosowała MSSF 16 jedynie do umów, które wcześniej zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4.

Według wstępnej oceny Grupy nowa definicja leasingu nie spowodowała istotnych zmian w dotychczasowej klasyfikacji umów jako umowy leasingu lub zawierające leasing.

Zgodnie z MSR 17 Leasing, Grupa ma obowiązek klasyfikowania swoich umów leasingu jako leasing finansowy lub leasing operacyjny i odmiennie rozlicza te dwa rodzaje leasingu (zarówno jako leasingodawca, jak i jako leasingobiorca).

Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie z MSSF 16 Leasing, w przypadku umów, w których jest leasingobiorcą, Grupa ASEE wdroży jednolity model księgowy, wymagający od leasingobiorcy ujmowania aktywów i zobowiązań dla wszystkich umów leasingu z wyjątkiem przypadków wymienionych w standardzie (zwolnienie dotyczące umów do 12 miesięcy oraz umów na leasing aktywów o niskiej wartości początkowej). W efekcie, Grupa ASEE rozpozna aktywa z tytułu prawa do użytkowania aktywów oraz zobowiązania z tytułu leasingu w dniu rozpoczęcia umowy dla wszystkich umów leasingu, które przenoszą prawo do kontroli użytkowania wskazanych aktywów przez określony czas. W związku z powyższym powtarzające się koszty z tytułu opłat leasingowych, uprzednio ujmowane w kosztach, będą aktywowane a następnie amortyzowane. Dyskonto zobowiązań z tytułu leasingu będzie odwracane w ciężar kosztów finansowych.

W przypadku umów, które rozpoczną się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później, Grupa będzie stosowała następujące zasady wyceny:

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu, który obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę,
- szacunek kosztów, które ma obowiązek ponieść leasingobiorca w związku z demontażem i usunięciem składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca bądź samego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu (chyba, że koszty te są ponoszone w związku z wytworzeniem zapasów).

Zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się na moment początkowego ujęcia w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty, które obejmują:

- stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem indeksu lub stawki obowiązujących na datę rozpoczęcia;

- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji;
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Po początkowym ujęciu, Grupa będzie wyceniała prawo do użytkowania składnika aktywów podobnie jak inne trwałe aktywa niefinansowe a zobowiązanie z tytułu leasingu podobnie do zobowiązań finansowych. W rezultacie, po początkowym ujęciu, Grupa ujmie amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu, a także sklasyfikuje spłaty pieniężne zobowiązania z tytułu leasingu do dwóch grup: kwoty głównej prezentowanej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w ramach działalności finansowej i odsetek prezentowanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w ramach działalności finansowej.

Zastosowanie MSSF 16 przez Grupę wymaga dokonania szacunków, które wpływają na wycenę zobowiązania z tytułu leasingu oraz wycenę aktywów z tytułu prawa do użytkowania, w szczególności szacunki te dotyczą ustalenia okresu leasingu oraz stopy dyskontowej.

Ustalony przez Grupę okres leasingu obejmuje nieodwoływalny okres leasingu, okres możliwego przedłużenia leasingu, jeżeli Grupa może z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z tej opcji oraz okres możliwego wypowiedzenia leasingu, jeżeli Grupa może z wystarczającą pewnością założyć, że nie skorzysta z tej opcji.

W przypadku umów leasingu na czas nieokreślony Grupa dokonuje analizy opcji wypowiedzenia umowy przez leasingobiorcę i leasingodawcę. W przypadku opcji wypowiedzenia posiadanej przez leasingodawcę i leasingobiorcę bez konieczności uzyskania zgody drugiej strony i bez istotnych kar, okres leasingu szacowany jest na podstawie najwcześniejszego okresu wypowiedzenia. Jeśli najwcześniejszy okres wypowiedzenia nie przekracza 12 miesięcy Grupa stosuje wyjątek ze standardu związany z leasingiem krótkoterminowym. Umowy na czas nieokreślony dotyczą głównie lokalizacji pod bankomaty.

Grupa zdecydowała o zastosowaniu wyjątków ze standardu związanych z leasingiem krótkoterminowym oraz z leasingiem przedmiotów o niskiej wartości. W efekcie, w przypadku takich umów, opłaty leasingowe będą ujmowane bezpośrednio w kosztach, analogicznie jak dotychczas dla leasingu operacyjnego.

Ponadto, w przypadku umów leasingu samochodów Grupa zdecydowała o zastosowaniu rozwiązania praktycznego, aby nie wyodrębniać elementów nieleasingowych od elementów leasingowych, i zamiast tego ujmować każdy element leasingowy oraz jakiegokolwiek towarzyszące elementy nieleasingowe (koszty utrzymania samochodów, ubezpieczenia, itd.) jako pojedynczy element leasingowy.

Płatności leasingowe będą dyskontowane przy użyciu krańcowej stopy procentowej Grupy lub stopy procentowej umowy leasingu o ile będzie możliwe jej ustalenie.

Grupa jako leasingodawca

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

W odniesieniu do umów, w których Grupa jest leasingodawcą, na moment wdrożenia MSSF 16 Grupa nie dokona żadnych korekt. Począwszy od dnia 1 stycznia 2019 roku, Grupa będzie ujmować te umowy zgodnie z MSSF 16.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16

Na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 (tj. na dzień 1 stycznia 2019 roku), dla umów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne, które nie zostały zakończone przed 1 stycznia 2019 roku Grupa:

a) ujmie zobowiązanie z tytułu leasingu wycenione w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej Grupy w dniu pierwszego zastosowania,

b) ujmie składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania wyceniony w wartości bilansowej, tak jakby niniejszy standard był stosowany od daty rozpoczęcia, lecz przy zastosowaniu stopy dyskontowej w wysokości krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania.

Jednocześnie, w odniesieniu do poszczególnych umów leasingu, Grupa planuje skorzystać z następujących praktycznych rozwiązań:

a) zwolnienie od ujęcia aktywów z tytułu prawa użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku leasingów, w których bazowy składnik aktywów ma niską wartość;

- b) zastosowanie pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o w miarę podobnych cechach;
- c) zwolnienie od ujęcia aktywów z tytułu prawa użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku umów leasingów, których okres leasingu kończy się w ciągu 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania;
- d) wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie, taką jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu.

Dla niezakończonych na dzień 1 stycznia 2019 roku umów leasingów, które zostały wcześniej sklasyfikowane jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostanie określona jako wartość bilansowa składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Podsumowanie wpływu MSSF 16 na dzień 1 stycznia 2019 roku

W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ MSSF 16 na skonsolidowany bilans Grupy ASEE na moment pierwszego zastosowania, tj. na dzień 1 stycznia 2019 roku:

AKTYWA		1 stycznia 2019 roku
Aktywa trwałe		34 583
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania		34 560
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		23
SUMA AKTYWÓW		34 583
PASywa		1 stycznia 2019 roku
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)		(949)
Zyski (straty) z lat ubiegłych		(949)
Kapitał własny ogółem		(949)
Zobowiązania długoterminowe		25 647
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu		26 265
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		115
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		(733)
Zobowiązania krótkoterminowe		9 885
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu		9 885
SUMA PASYWÓW		34 583

Zobowiązania pozabilansowe

Grupa jest stroną umów najmu dotyczących:

- powierzchni biurowych i magazynowych
- lokalizacji na bankomaty
- środków transportu
- sprzętu biurowego
- pozostałych aktywów

z których wynikały na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 przyszłe płatności, zaprezentowane w nocie 27 niniejszego sprawozdania.

Powyższe umowy spełniają definicję leasingu według MSSF 16. Poniżej zaprezentowano uzgodnienie zobowiązań z tytułu umów najmu do zobowiązań z tytułu leasingu, które zostaną ujęte na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Zobowiązania z tytułu leasingu	1 stycznia 2019 (badane)
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR 17)	38 260
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR17)	1 875
Wartość dyskonta przy zastosowaniu krańcowej stopy pożyczkowej (-)	(3 489)
Leasing krótkoterminowy (-)	(460)
Leasing aktywów o niskiej wartości (-)	(36)
Zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku (MSSF 16)	36 150

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego raportu są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania zmian standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku:

i. MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami.

Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpił wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu

do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Grupa ASEE wdrożyła nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie, dlatego po raz pierwszy standard został zastosowany w sprawozdaniu skonsolidowanym za okres sprawozdawczy rozpoczynający się 1 stycznia 2018 roku.

Grupa zastosowała zmodyfikowane podejście retrospektywne, które polega na ujęciu w sprawozdaniu finansowym za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się po 1 stycznia 2018 korekty salda początkowego zysków zatrzymanych. W ramach tego podejścia zasady wynikające z nowego standardu stosowane są począwszy od 1 stycznia 2018 roku wyłącznie do umów, które w rozumieniu MSSF 15 spełniają definicję umów niezakończonych na dzień pierwszego zastosowania. Oznacza to, że dane porównawcze nie podlegają przekształceniu a ich wycena i prezentacja jest zgodna z poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości dotyczącymi przychodów szczegółowo opisanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

W związku z oszacowanym nieistotnym wpływem MSSF 15 na rozpoznanie przychodów Grupy z umów niezakończonych na dzień 1 stycznia 2018 roku, saldo początkowe zysków zatrzymanych nie podlegało korekcie.

Wycena kontraktów IT – dostawy dóbr i usług

Grupa rozpoznaje przychody z usług wdrożenia i modyfikacji oraz licencji własnych dostarczanych w ramach kompleksowych umów, zgodnie z metodą stopnia zaawansowania kosztowego. Z umów o takim charakterze wynika z reguły odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia polegające na dostarczeniu klientowi funkcjonalnego systemu IT. Zgodnie z MSSF 15, przychód z takiego obowiązku świadczenia może być rozpoznawany w okresie przekazywania kontroli nad świadczonymi dobrami i usługami, o ile w wyniku wykonywania świadczeń nie powstają składniki o alternatywnym zastosowaniu z punktu widzenia dostarczającej go spółki oraz spełnione jest kryterium przysługiwania egzekwownego prawa do zapłaty za wykonane świadczenie przez cały okres trwania umowy. Każda z umów poddawana jest indywidualnej ocenie pod kątem spełniania powyższych kryteriów. W ocenie Grupy w większości przypadków kompleksowe umowy będą spełniać powyższe kryteria, w związku z czym wynikające z nich przychody będą rozpoznawane według metody stopnia zaawansowania kosztowego. Do dnia 31 grudnia 2017 roku tego typu umowy znajdowały się

w zakresie regulacji MSR 11 Umowy o usługę budowlaną i były ujmowane w analogiczny sposób.

Licencje

W sytuacjach, gdy przyrzeczenie udzielenia licencji jest odrębne od usług towarzyszących sprzedaży licencji (odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia), przychody są rozpoznawane zgodnie z tym, jakiego rodzaju licencja została sprzedana. W tym celu przeprowadzana jest każdorazowo analiza natury sprzedawanych przez Grupę licencji w rozróżnieniu na prawo do korzystania oraz prawo do dostępu. Rozróżnienie to determinuje sposób rozpoznania przychodu z licencji, które spełniają kryteria odrębności. Dotyczy to zarówno licencji własnych jak i obcych.

Licencje z prawem do korzystania to licencje, w przypadku których klient może rozporządzać możliwością korzystania z licencji i uzyskiwać zasadniczo wszelkie korzyści z niej wynikające. Udzielenie licencji ma na celu zapewnienie klientowi korzystania z własności intelektualnej w formie, w jakiej istnieje ona w momencie udzielenia licencji.

Licencje z prawem do dostępu to zaś takie licencje, które wymagają od ich dostawcy podejmowania działań mających znaczący wpływ na własność intelektualną, do której klient na mocy umowy licencyjnej uzyskał prawo, wystawiają klienta na pozytywne i negatywne skutki podejmowanych przez dostawcę działań, a działania te nie prowadzą do przekazania klientowi dóbr lub usług. Udzielenie licencji ma na celu zapewnienie klientowi dostępu do własności intelektualnej w formie, w jakiej istnieje ona przez okres ważności licencji.

W przypadku licencji z prawem do korzystania sprzedawanych bez istotnych usług towarzyszących na czas nieokreślony momentem rozpoznania przychodu jest moment przekazania kontroli nad licencją do klienta (momentem tym zazwyczaj jest moment przekazania licencji do użytkownika klientowi). W przypadku zaś licencji z prawem do dostępu sprzedawanych na czas określony przychód będzie rozpoznawany przez okres, na który udzielono licencji. W przypadku jednak, gdyby okazało się, że licencje udzielone na czas określony są licencjami z prawem do korzystania, wówczas przychód będzie ujmowany w momencie przekazania licencji do użytkownika klientowi.

Gwarancje

W przypadkach, w których jednocześnie z gwarancją świadczona jest usługa utrzymania, która co do zasady stanowi kategorię szerszą niż gwarancja, gwarancja jest traktowana jako odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia i część przychodu zaalokowana do takiej gwarancji jest

odraczana do momentu realizacji usługi gwarancyjnej.

W przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania, analizowana jest natura gwarancji, tj. czy gwarancja ma charakter gwarancji rozszerzonej czy też stanowi zobowiązanie dostawcy do zapewnienia, że produkt działa zgodnie z ustaleniami. W pierwszym przypadku będzie traktowana jako odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia i część przychodu będzie odraczana do momentu realizacji usługi gwarancyjnej natomiast w drugim będzie tworzone rezerwa z tytułu gwarancji.

Do dnia 31 grudnia 2017 roku stosowane były oba powyższe podejścia do rozpoznawania przychodów z tytułu gwarancji.

Sprzedaż sprzętu

Przychody ze sprzedaży sprzętu i usług z nim związanych (np. usługi projektowania, instalacja), stanowiące łącznie jedno zobowiązanie do dostarczenia kompleksowego systemu, w ramach którego sprawnie działająca infrastruktura jest jednym z kluczowych elementów projektu, ujmowane są zgodnie z metodą zaawansowania kosztowego.

Przychody ze sprzedaży sprzętu i usług związanych ze sprzętem, które nie są elementem kompleksowego projektu infrastrukturalnego rozpoznawane są w momencie przekazania kontroli nad sprzętem do klienta, a w odniesieniu do usług dodanych związanych ze sprzętem – według metody stopnia zaawansowania kosztowego.

Aktywa i zobowiązania z tytułu umowy

Aktywa z tytułu umów obejmują należności z tytułu wyceny kontraktów IT oraz dostawy niefakturowane. Zobowiązania z tytułu umów obejmują zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu umów.

ii. *MSSF 9 Instrumenty finansowe*

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

a) Klasyfikacja i wycena

Standard wprowadza następujące kategorie aktywów finansowych:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,

- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Poniższa tabela prezentuje klasyfikację aktywów według MSSF 9 oraz MSR 39

	31 grudnia 2017 roku MSR 39				1 stycznia 2018 roku MSSF 9		
	Pożyczki i należności	Wycena w wartości godziwej przez wynik finansowy	Utrzymywane do terminu wymagalności	Dostępne do sprzedaży	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej przez: wynik finansowy	pozostałe dochody całkowite
Pożyczki:	96	-	-	-	96	-	-
Pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym	88	-	-	-	88	-	-
Pożyczki pracownicze	8	-	-	-	8	-	-
Aktywa finansowe:	110 712	857	28	90	110 740	857	90
Akcje/udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	-	-	-	70	-	-	70
Akcje/udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	-	-	-	20	-	-	20
Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	-	33	-	-	-	33	-
Kontrakty walutowe typu forward	-	824	-	-	-	824	-
Lokaty pomiędzy 3-12 miesięcy	-	-	21	-	21	-	-
Lokaty powyżej 12 miesięcy	-	-	7	-	7	-	-
Należności handlowe	110 712	-	-	-	110 712	-	-

Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

b) Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nową koncepcję szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Model strat poniesionych wynikający z MSR 39 zostaje zastąpiony modelem bazującym na stratach oczekiwanych.

Model strat oczekiwanych ma zastosowanie do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Grupa do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- ✓ podejście ogólne,
- ✓ podejście uproszczone.

Grupa stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług. W podejściu ogólnym Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych na bazie 3-stopniowego modelu bazującego na zmianie

ryzyka kredytowego aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia.

Jeżeli ryzyko kredytowe danych aktywów finansowych nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (stopień 1) Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy. W przypadku zidentyfikowania przez Grupę znacznego wzrostu ryzyka kredytowego aktywów finansowych (stopień 2 i 3), odpis z tytułu utraty wartości szacowany jest w horyzoncie życia aktywów finansowych. Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa analizuje, czy wystąpiły przesłanki wskazujące na znaczny wzrost ryzyka kredytowego posiadanych aktywów finansowych.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, należności leasingowych oraz aktywów z tytułu umów z klientami Grupa od dnia 1 stycznia 2018 roku stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia. W związku z charakterem tych aktywów, odpis z tytułu utraty wartości, mimo wprowadzenia przewidzianych standardem zmian, pozostał na poziomie zbliżonym do wartości odpisu wyliczonego według zasad obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2018 roku. Wpływ wdrożenia MSSF 9 na zyski zatrzymane Grupy był nieistotny.

8. Istotne zasady rachunkowości

i. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej Asseco South Eastern Europe S.A. oraz dane finansowe jej jednostek zależnych, sporządzone za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku. Dane finansowe jednostek zależnych zostały sporządzone przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Jednostkami zależnymi są jednostki, nad którymi Spółka sprawuje kontrolę. Spółka każdorazowo określa czy jest jednostką dominującą, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce, biorąc pod uwagę swój wpływ na tę jednostkę. Spółka sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonała inwestycji wtedy i tylko wtedy, gdy:

- sprawuje władzę nad jednostką;
- podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych;
- posiada zdolność do sprawowania władzy w celu wpłynięcia na wysokość osiąganych zwrotów z jednostki, w której dokonano inwestycji;

Wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostają w całości wyeliminowane podczas konsolidacji. Straty podlegają wyłączeniu w zakresie, w jakim nie wskazują na utratę wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli.

Zmiany udziału w kapitałach/głosach, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących, a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Grupa wykazuje swoje udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach metodą praw własności.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej

o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym. Inwestycja w jednostce stowarzyszonej i wspólnym przedsięwzięciu obejmuje wartość firmy powstałą przy nabyciu. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej i wspólnym przedsięwzięciu równa się lub przewyższa wartość inwestycji, Grupa nie rozpoznaje dalszych strat, chyba, że zobowiązała się do uregulowania zobowiązań w imieniu jednostki stowarzyszonej lub dokonania wpłat na rzecz jednostki stowarzyszonej i wspólnego przedsięwzięcia.

Od dnia, w którym jednostka przestaje być wspólnym przedsięwzięciem i nie staje się jednostką zależną ani stowarzyszoną Grupy, Grupa ujmuje swoje udziały w tej jednostce w wartości godziwej. Różnice pomiędzy wartością bilansową byłego wspólnego przedsięwzięcia, a wartością godziwą obecnej inwestycji, a także wpływy ze sprzedaży należy rozpoznać w rachunku zysków i strat. W przypadku, w którym pozostała część inwestycji stanowi znaczący wpływ należy ją ująć analogicznie jak inwestycję w jednostkę stowarzyszoną.

ii. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

Do rozliczenia skutków połączeń pomiędzy jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą Grupa stosuje metodę łączenia udziałów.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną do drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Asseco South Eastern Europe S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na wartość inwestycji w przejmującą jednostkę zależną. Tym samym przeniesienie jednej

jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Spółki oraz Grupy.

iii. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
 - (i) przekazanej zapłaty,
 - (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia.

Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne przed agregacją.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

iv. Przeliczenie pozycji wyrażonej w walucie obcej

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania spółek z Grupy sporządzane są w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działają (w walutach funkcjonalnych). Walutami funkcjonalnymi jednostek bezpośrednio zależnych od ASEE S.A. są lej rumuński, kuna chorwacka, dinar serbski, denar macedoński, euro, lira turecka, lewa bułgarska, marka wymienna (Bośnia i Hercegowina).

Transakcje wyrażone w walutach obcych są początkowo ujmowane według kursu waluty funkcjonalnej obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacyjną Grupy Asseco South Eastern Europe po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich rachunki zysków i strat są przeliczane po średnim kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w kapitale własnym jako jego odrębny składnik. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709
RON	0,9229	0,8953
HRK	0,5799	0,5595
RSD	0,0363	0,0354
BGN	2,1985	2,1326
MKD	0,0697	0,0681
BAM	2,1899	2,1428
TRY	0,7108	0,9235

Średnie kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

Waluta	Za rok zakończony 31 grudnia 2018	Za rok zakończony 31 grudnia 2017
USD	3,6227	3,7439
EUR	4,2669	4,2447
RON	0,9165	0,9282
HRK	0,5751	0,5690
RSD	0,0361	0,0351
BGN	2,1816	2,1703
MKD	0,0694	0,0690
BAM	2,1817	2,1728
TRY	0,7676	1,0295

v. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wykazywane według ceny nabycia/kosztu wytworzenia i pomniejszone o skumulowaną amortyzację oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów wynoszący:

Typ	Okres ekonomicznej użyteczności
Budynki i budowle	40 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5 lat
Komputery i sprzęt telekomunikacyjny	1-5 lat
Mebel	2-8 lat
Urządzenia biurowe	5-10 lat
Środki transportu	4-6 lat
Pozostałe środki trwałe	2-5 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie.

Jeżeli zaistniały zdarzenia bądź zaszły zmiany, które wskazują na to, że wartość bilansowa środków trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których zaalokowano te aktywa, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna środków trwałych odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w kosztach operacyjnych.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski/straty ze zbycia środków trwałych określane są przez porównanie środków pozyskanych ze zbycia z bieżącą wartością księgową i ujmowane są w wyniku operacyjnym. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do użytkowania.

vi. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna początkowo wyceniona jest według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Po początkowym ujęciu nieruchomości, Grupa stosując model ceny nabycia wycenia wszystkie należące do niej nieruchomości inwestycyjne zgodnie

z wymogami stosowanymi w odniesieniu do rzeczowych aktywów trwałych określonymi dla tego modelu tj. w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonym o dotychczasowe umorzenie i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych spełniających kryteria zaklasyfikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży lub ujętych w grupie do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczone do sprzedaży.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

vii. Wartości niematerialne

Nabyte odrębnie oraz w wyniku połączenia jednostek gospodarczych

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania. Okresy użytkowania stanowiące podstawę ustalenia stawek amortyzacji są poddawane corocznej weryfikacji.

Z wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez Grupę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w ciężar rachunku zysków i strat za ten rok, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane poddawane są corocznie weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Pozostałe wartości niematerialne są poddawane testom na utratę wartości, jeżeli zaistnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej),

wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Koszty prac rozwojowych

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie powinien być ujęty wtedy i tylko wtedy, gdy jednostka gospodarcza jest w stanie udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi jednostka gospodarcza powinna udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub - jeśli składnik ma być użytkowany przez jednostkę - użyteczność składnika wartości niematerialnych,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych niespełniające powyższych kryteriów obciążają rachunek zysków i strat.

Koszty prac rozwojowych spełniające powyższe kryteria ujmowane są według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia. Okres dokonywania odpisów kosztów prac rozwojowych odpowiada okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika aktywów i nie przekracza 5 lat.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

W odniesieniu do wartości niematerialnych podlegających odpisom umorzeniowym, stosowana jest liniowa metoda amortyzacji. Przyjęte dla wartości niematerialnych okresy ekonomicznej użyteczności wynoszą:

Typ	Okres ekonomicznej użyteczności
Koszty prac rozwojowych	2-5 lat
Oprogramowanie komputerowe	2-5 lat
Patenty i licencje	2-5 lat
Inne	3-10 lat

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich wyksięgowania.

viii. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

ix. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut to przede wszystkim kontrakty walutowe typu *forward*. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

x. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto. Wartością netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku. Grupa korzysta z metody ustalania wartości rozchodu przyjmując, że rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (wytworzyła).

Spółki Grupy sporządzają na dzień bilansowy analizę wiekową zapasów z podziałem na podstawowe grupy (towary, zapasy serwisowe). Na podstawie analizy tej dokonuje się odpisów aktualizujących wartość zapasów według następujących zasad:

- 100% na towary składowane powyżej 2 lat,
- 75% na towary składowane dłużej niż 1,5 roku, a poniżej 2 lat,
- 50% na towary składowane powyżej roku, a poniżej 1,5 roku,
- 25% na towary składowane dłużej niż pół roku, a poniżej roku.

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte.

Grupa corocznie analizuje czy powyższe zasady tworzenia odpisów odpowiadają faktycznej utracie wartości posiadanych zapasów.

Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

xi. Rozliczenia międzyokresowe

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów).

W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczyć należy:

- z góry opłacone usługi obce, w tym przedpłacone usługi serwisowe, które będą świadczone w następnych okresach,
- z góry zapłacone czynsze,

- ubezpieczenia,
- pozostałe wydatki poniesione w okresie, a dotyczące przyszłych okresów.

Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zaliczane są przede wszystkim usługi serwisowe dotyczące przyszłych okresów. Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

xii. Należności z tytułu dostaw i usług

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia należności z tytułu dostaw i usług, które nie mają istotnego komponentu finansowania (ustalonego zgodnie z MSSF 15), w ich cenie transakcyjnej.

Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Ustalając cenę transakcyjną, Grupa koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy (w sposób wyraźny lub domyślny) daje klientowi lub Grupie istotnie korzyści z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi.

Polityka rachunkowości w zakresie szacowania odpisów z tytułu utraty wartości należności została opisana w punkcie 7 Zmiany stosowanych zasad rachunkowości podpunkt (ii) MSSF 9 Instrumenty finansowe.

xiii. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę nieujmowania w saldzie środków pieniężnych ich ekwiwalentów, kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element finansowania oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

xiv. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia kredyty bankowe oraz pożyczki są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do tych zobowiązań finansowych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty oraz pożyczki są następnie wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanej ceny nabycia uwzględnia się koszty związane z pozyskaniem kredytu lub pożyczki.

Różnica między środkami otrzymanymi (pomniejszonymi o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki), a wartością do spłaty ujmowana jest w rachunku zysków i strat przez okres trwania kredytu lub pożyczki. Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu. Wszelkie koszty obsługi kredytów i pożyczek ujmowane są w rachunkach zysków i strat okresów, których dotyczą.

xv. Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane w kwocie wymagającej zapłaty i ujmowane w okresach sprawozdawczych, których dotyczą. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

xvi. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat pomniejszone o wszelkie zwroty.

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości

pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT. Koszty realizacji zobowiązania gwarancyjnego obejmują przede wszystkim koszt pracochłonności (ilość robocizny pomnożona przez stawkę ewidencyjną) oraz wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych zużytych w ramach świadczenia zobowiązań gwarancyjnych.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest w przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania oraz stanowi zobowiązanie dostawcy do zapewnienia, że produkt działa zgodnie z ustaleniami.

Wartość rezerwy, rozpoznana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających z zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązaną rezerwy (wykorzystanie rezerwy). Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązanych rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązań lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana, tak aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

Świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia oraz rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu przyszłych wypłat odpraw emerytalnych. Grupa tworzy także rezerwę na niewykorzystane urlopy, które dotyczą okresów poprzedzających datę bilansową, a będą wykorzystane w przyszłości. Wielkość wypłat zależy od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz liczby niewykorzystanych, a przysługujących pracownikom dni urlopu na datę bilansową. Koszty, zarówno z tytułu odpraw emerytalnych, jak i z tytułu niewykorzystanych urlopów, są uznawane na bazie memoriałowej w oparciu o szacowane wartości. Rezerwa na niewykorzystane urlopy prezentowana jest w pozycji rozliczeń międzyokresowych.

xvii. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest wyliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych za wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty, za wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach. Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć

przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu lub podwyższeniu o tyle, o ile uległy zmianie szacunki dotyczące osiągnięcia dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty i aktywa są ujmowane w wartości pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem, gdy:

- podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązania są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

9. Sezonowość działalności

Działalność Grupy podlega sezonowości, jeżeli chodzi o rozkład przychodów w poszczególnych kwartałach roku. Ponieważ duża część przychodów generowana jest przez kontrakty na usługi IT z dużymi przedsiębiorstwami i instytucjami państwowymi, przychody w czwartym kwartale roku są zwykle wyższe niż w pozostałych kwartałach. Jest to spowodowane faktem zamykania budżetów rocznych na realizację projektów informatycznych w wyżej wymienionych podmiotach i realizacją zakupów inwestycyjnych sprzętu i licencji.

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa AssecO South Eastern Europe wyodrębnia następujące segmenty sprawozdawcze, stanowiące odzwierciedlenie struktury prowadzonej działalności:

- Rozwiązania w sektorze bankowym,
- Rozwiązania w obszarze płatności,
- Integracja systemów.

Rozwiązania w sektorze bankowym

Segment Rozwiązania w sektorze bankowym obejmuje rozwiązanie omnikanalne pod marką Digital Edge, zaprojektowane do dystrybucji produktów i usług bankowych za pomocą nowych, alternatywnych kanałów oraz w celu poprawy relacji i komunikacji z klientem, a także zintegrowane centralne systemy bankowe oparte na platformie Oracle i Microsoft. W ramach segmentu oferowane są również rozwiązania uwierzytelniające, informatyczne systemy raportujące do sprawozdawczości obowiązkowej i informacji zarządczej, jak również systemy służące do zarządzania ryzykiem i przeciwdziałania oszustwom transakcyjnym. Ponadto Grupa oferuje swoim klientom usługi on-line 24x7 oraz doradztwo w obszarze bankowości elektronicznej i cyfrowej transformacji.

Rozwiązania w obszarze płatności

Segment ten obejmuje kompletne rozwiązania obsługujące płatności dokonywane przy użyciu lub bez użycia kart, przeznaczone zarówno dla instytucji

finansowych, jak i niefinansowych. Oferta ASEE obejmuje rozwiązania dla handlu elektronicznego (NestPay®, MSU, Paratika), płatności mobilnych (mPOS, HCE), przetwarzania kart płatniczych oraz usługi związane z bankomatami i terminalami płatniczymi POS. Grupa dostarcza oprogramowanie oraz usługi, a także bankomaty i terminale płatnicze oferowane również w „modelu outsourcingowym” umożliwiającym klientom wynajęcie urządzeń oraz skorzystanie z usług serwisowych i usług zarządzania infrastrukturą. W ramach segmentu prowadzona jest również działalność niezależnych sieci bankomatów operujących pod marką MoneyGet.

Integracja systemów

Grupa świadczy usługi na rzecz sektorów finansowego, przemysłowego i publicznego w ramach następujących linii biznesowych: rozwój infrastruktury IT, wdrożenia i usługi wsparcia, zapewnienie ciągłości procesów biznesowych, automatyzacja działalności oraz rozwój oprogramowania dostosowanego do indywidualnych potrzeb klienta. W segmencie tym prezentowana jest również grupa własnych rozwiązań ASEE. Dotyczy to między innymi rozwiązania contact center LIVE, rozwiązania służącego zarządzaniu treścią BPS oraz rozwiązania służącego do zarządzania cyklem życia aktywów Fidelity. Ponadto, w ramach segmentu Integracja systemów, oferowane jest rozwiązanie LeaseFlex, służące do kompleksowego zarządzania cyklem życia produktów leasingowych i aktywów.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku w tys. PLN	Rozwiązania w bankowości	Rozwiązania w obszarze płatności	Integracja systemów	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	179 167	265 552	266 235	-	(40 577)	670 377
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	163 227	244 661	262 489	-	-	670 377
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	15 940	20 891	3 746	-	(40 577)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	55 193	64 308	41 496	-	-	160 997
Koszty sprzedaży (-)	(13 212)	(14 782)	(18 617)	-	-	(46 611)
Koszty zarządu (-)	(15 254)	(14 770)	(9 447)	-	-	(39 471)
Zysk netto ze sprzedaży	26 727	34 756	13 432	-	-	74 915
Pozostała działalność operacyjna	103	(143)	(91)	-	-	(131)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	(302)	-	-	-	(302)
Zysk z działalności operacyjnej	26 830	34 311	13 341	-	-	74 482
<i>Wartość firmy</i>	<i>198 983</i>	<i>106 696</i>	<i>175 410</i>	-	-	481 089

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku w tys. EUR	Rozwiązania w bankowości	Rozwiązania w obszarze płatności	Integracja systemów	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	41 990	62 235	62 395	-	(9 510)	157 110
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	38 254	57 339	61 517	-	-	157 110
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	3 736	4 896	878	-	(9 510)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	12 935	15 071	9 725	-	-	37 731
Koszty sprzedaży (-)	(3 096)	(3 465)	(4 363)	-	-	(10 924)
Koszty zarządu (-)	(3 575)	(3 461)	(2 214)	-	-	(9 250)
Zysk netto ze sprzedaży	6 264	8 145	3 148	-	-	17 557
Pozostała działalność operacyjna	24	(33)	(21)	-	-	(30)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	(71)	-	-	-	(71)
Zysk z działalności operacyjnej	6 288	8 041	3 127	-	-	17 456

Powyższe dane zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku 1 EUR = 4,2669 PLN

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku w tys. PLN (przekształcone)	Rozwiązania w bankowości	Rozwiązania w obszarze płatności	Integracja systemów	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	173 605	219 751	210 949	4	(33 450)	570 859
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	152 316	211 907	206 636	-	-	570 859
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	21 289	7 844	4 313	4	(33 450)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	45 881	58 187	39 745	-	-	143 813
Koszty sprzedaży (-)	(10 528)	(10 862)	(13 706)	-	-	(35 096)
Koszty zarządu (-)	(15 217)	(17 521)	(9 860)	-	-	(42 598)
Zysk netto ze sprzedaży	20 136	29 804	16 179	-	-	66 119
Pozostała działalność operacyjna	(75)	40	(218)	-	-	(253)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	20 061	29 844	15 961	-	-	65 866
<i>Wartość firmy</i>	<i>194 330</i>	<i>106 449</i>	<i>174 581</i>	-	-	475 360

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku w tys. EUR	Rozwiązania w bankowości	Rozwiązania w obszarze płatności	Integracja systemów	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	40 899	51 771	49 697	1	(7 881)	134 487
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	35 883	49 923	48 681	-	-	134 487
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	5 016	1 848	1 016	1	(7 881)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	10 810	13 708	9 363	-	-	33 881
Koszty sprzedaży (-)	(2 480)	(2 559)	(3 229)	-	-	(8 268)
Koszty zarządu (-)	(3 585)	(4 128)	(2 323)	-	-	(10 036)
Zysk netto ze sprzedaży	4 745	7 021	3 811	-	-	15 577
Pozostała działalność operacyjna	(18)	9	(51)	-	-	(60)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	4 727	7 030	3 760	-	-	15 517

Powyższe dane zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,2447 PLN

VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Struktura przychodów ze sprzedaży

Poniżej zaprezentowano całkowite przychody ze sprzedaży w podziale na główne kategorie przychodów, które zostały ustalone w oparciu o rodzaj świadczonych dóbr i usług:

Przychody ze sprzedaży	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Oprogramowanie i usługi własne	420 638	375 538
Oprogramowanie i usługi obce	97 054	86 333
Sprzęt i infrastruktura	152 685	108 988
	670 377	570 859

Przychody z tytułu oprogramowania i usług własnych obejmują licencje własne, usługi wdrożenia, modyfikacje systemów, własne usługi serwisowe oraz outsourcing bankomatów i terminali płatniczych.

Przychody z tytułu oprogramowania i usług obcych obejmują głównie sprzedaż licencji obcych oraz usług serwisowych stron trzecich.

Przychody z tytułu sprzętu i infrastruktury obejmują sprzedaż sprzętu.

Poniżej zaprezentowano przychody w podziale na główne kategorie w przekroju segmentowym:

Przychody ze sprzedaży: Rozwiązania w sektorze bankowym	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
Oprogramowanie i usługi własne	154 989	142 721
Oprogramowanie i usługi obce	3 614	4 011
Sprzęt i infrastruktura	4 624	5 584
	163 227	152 316

Przychody ze sprzedaży: Rozwiązania w obszarze płatności	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
Oprogramowanie i usługi własne	172 697	151 813
Oprogramowanie i usługi obce	5 261	5 177
Sprzęt i infrastruktura	66 703	54 917
	244 661	211 907

Przychody ze sprzedaży: Integracja systemów	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
Oprogramowanie i usługi własne	92 952	81 004
Oprogramowanie i usługi obce	88 179	77 145
Sprzęt i infrastruktura	81 358	48 487
	262 489	206 636

Większość przychodów Grupy ASEE stanowią przychody z tytułu umów z klientami ujemowane w oparciu o MSSF 15. Przychodów w rozumieniu MSSF 15 nie stanowią umowy outsourcingu bankomatów i terminali płatniczych, które traktowane są jako umowy leasingu operacyjnego. W poniższej tabeli zaprezentowano przychody ze sprzedaży w podziale na

wynikające z umów z klientami oraz wynikające z umów outsourcingowych:

Przychody ze sprzedaży:	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
Przychody z tytułu umów z klientami wg MSSF 15, w tym:	594 232	505 302
Przychody rozpoznawane w określonym momencie	305 199	245 723
Przychody rozpoznawane w czasie	289 033	259 579
Przychody z tytułów innych niż umowy z klientami (leasing operacyjny)	76 145	65 557
	670 377	570 859

W prezentowanych okresach nie wystąpiły przychody związane z zobowiązaniami do wykonania świadczenia zrealizowanymi lub częściowo zrealizowanymi w poprzednich okresach.

Poniższa tabela zawiera przychody, które Grupa spodziewa się rozpoznać w przyszłości, związane z zobowiązaniami do wykonania świadczenia, które są niezrealizowane lub częściowo niezrealizowane na datę bilansową.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)
Cena transakcyjna przypisana do zobowiązań do wykonania świadczenia pozostałych do realizacji w ciągu:	462 160
1 roku	255 874
Powyżej 1 roku	206 286

W związku z tym, że Grupa w szczegółowy sposób monitoruje przychody tylko na najbliższe trzy lata, wartość wykazana w linii „Powyżej 1 roku” odpowiada przychodom zakontraktowanym na lata 2020-2021. Przychody z już podpisanych umów, które będą realizowane w kolejnych latach nie są przez Grupę ewidencjonowane i tym samym nie zostały uwzględnione w powyższej tabeli.

2. Struktura kosztów działalności

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
Świadczenia na rzecz pracowników (-)	(201 952)	(181 836)
Usługi obce nieprojektowe i outsourcing pracowników (-)	(21 787)	(21 034)
Amortyzacja (-)	(45 632)	(40 612)
Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych (-)	(39 703)	(38 107)
Podróże służbowe (-)	(4 555)	(4 168)
Reklama (-)	(4 689)	(3 522)
Pozostałe koszty (podstawowe) (-)	(10 328)	(12 264)
	(328 646)	(301 543)
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(508 836)	(426 207)
Wartość odsprzedanych towarów i usług obcych (-)	(266 816)	(203 197)
Koszty wytworzenia (-)	(242 020)	(223 010)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych (+/-)	(544)	(839)
Koszty sprzedaży (-)	(46 611)	(35 096)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(39 471)	(42 598)

Usługi obce nieprojektowe obejmują usługi doradcze niezwiązane z konkretnymi projektami oraz usługi audytorskie, prawne, bankowe, pocztowe, kurierskie i opłaty giełdowe.

Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych obejmują koszty napraw sprzętu i zużytych części zamiennych w ramach prowadzonych projektów, koszty napraw i utrzymania środków trwałych (w tym w związku z utrzymaniem infrastruktury pod umowy outsourcingowe) oraz koszty utrzymania wartości niematerialnych, opłaty za wynajem i utrzymanie powierzchni biurowych oraz utrzymanie samochodów służbowych.

3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	557	335
Przychody z tytułu najmu powierzchni	68	52
Rozwiązanie rezerwy na koszty spraw sądowych dotyczące pozostałej działalności	160	-
Pozostałe	728	906
	1 513	1 293

W 2018 roku w linii „Pozostałe” ujęte zostały głównie otrzymane przez Grupę odszkodowania, przychody związane z odpisem przedawnionych zobowiązań uzyskane przez spółki upusty i rabaty dotyczące lat ubiegłych a także przychody z tytułu refaktur nie związanych z główną działalnością spółek.

W 2017 roku w linii „Pozostałe” ujęte zostały głównie otrzymane przez Grupę odszkodowania, przychody związane z odpisem przedawnionych zobowiązań, kwoty uzyskane od sponsorów, a także przychody z tytułu refaktur nie związanych z główną działalnością spółek, uzyskane zwroty dotyczące rozliczenia świadczeń

społecznych za lata ubiegłe oraz otrzymane przez spółki upusty i rabaty dotyczące lat ubiegłych.

Pozostałe koszty operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (-)	(168)	(31)
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym (-)	(237)	(229)
Koszty likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, zapasów (-)	(294)	(244)
Rezerwy na koszty spraw sądowych dotyczące pozostałej działalności (-)	(19)	-
Zawiązanie rezerw (-)	(52)	(525)
Pozostałe (-)	(874)	(517)
	(1 644)	(1 546)

4. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Przychody odsetkowe z pożyczek udzielonych, depozytów bankowych i lokat	1 670	1 628
Zyski z wyceny instrumentów pochodnych	328	2 538
Dodatnie różnice kursowe	3 966	2 186
Pozostałe przychody finansowe	74	28
	6 038	6 380

Zysk z wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 328 tys. PLN w roku 2018 (oraz 2 538 tys. PLN w roku 2017) dotyczy wyceny kontraktów forward posiadanych przez ASEE S.A. oraz ASEE Rumunia prezentowanych w aktywach finansowych.

Koszty finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Koszty odsetkowe (-)	(1 085)	(1 011)
Opłaty i prowizje bankowe (-)	(75)	(80)
Ujemne różnice kursowe (-)	(267)	(2 865)
Koszty odsetek od leasingu finansowego (-)	(99)	(114)
Strata z wyceny instrumentów pochodnych (-)	(917)	(736)
Pozostałe koszty finansowe (-)	(17)	(24)
	(2 460)	(4 830)

Strata z wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 917 tys. PLN w roku 2018 (oraz 736 tys. PLN w roku 2017) dotyczy wyceny kontraktów forward posiadanych przez ASEE S.A. oraz ASEE Rumunia prezentowanych w aktywach finansowych.

5. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Bieżący podatek dochodowy i korekty lat ubiegłych	(14 459)	(12 679)
Odroczony podatek dochodowy	1 562	272
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat, w tym:	(12 897)	(12 407)
<i>Podatek dochodowy przypisany działalności kontynuowanej</i>	<i>(12 897)</i>	<i>(12 407)</i>

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)	Zmiana
Wynik brutto przed opodatkowaniem	78 060	67 416	10 644
Bieżący podatek dochodowy			
- podatek u źródła od dywidend	(998)	(1 208)	210
- podatki bieżące ze spółek	(13 461)	(11 471)	(1 990)
	(14 459)	(12 679)	(1 780)
Odroczony podatek dochodowy			
- zmiana aktywa na stratę	-	(85)	85
- pozostałe różnice przejściowe	1 562	357	1 205
	1 562	272	1 290
Efektywna stopa podatkowa	16,52%	18,40%	-1,88%

W 2018 roku efektywna stopa podatkowa w Grupie wynosiła 16,52%, natomiast w 2017 roku 18,40%. Spadek efektywnej stopy podatkowej w 2018 roku w porównaniu do roku 2017 wynika głównie z większego wykorzystania ulg podatkowych w Grupie i niższego podatku u źródła.

W linii „Podatek u źródła od dywidend” zaprezentowany został podatek u źródła potrącony od dywidend otrzymanych przez ASEE S.A. o wartości 998 tys. PLN (w 2017 roku 1 208 tys. PLN), w tym: 900 tys. PLN otrzymanych przez ASEE S.A. i 98 tys. PLN przez ASEE Serbia. Strategia dywidendowa Spółki nie zakłada w dającej się przewidzieć przyszłości wypłat dywidend, które mogłyby mieć istotny wpływ na jej pozycję podatkową.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 4 785 tys. PLN (3 190 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku) oraz rezerwę na podatek odroczonego w kwocie 1 599 tys. PLN (1 462 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku).

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	78 060	67 416
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	(14 831)	(12 809)
[A] Przychody bilansowe niestanowiące przychodów podatkowych:	2 712	3 300
- przychody uzyskiwane w specjalnej strefie technologicznej, niepodlegające opodatkowaniu	2 703	3 051
- inne	9	249
[B] Koszty bilansowe niestanowiące kosztów podatkowych	(3 166)	(4 249)
-koszty poniesione w strefie technologicznej, nie podlegające odliczeniu	(1 184)	(3 336)
-koszty reprezentacji	(190)	(122)
-różnica między amortyzacją podatkową i księgową	(646)	(101)
-odpisy należności/zapasy/środki trwałe	(95)	(4)
-koszty programu opcyjnego	(475)	(223)
-wynagrodzenie Rady Nadzorczej	(153)	-
-inne	(423)	(463)
[C] Wykorzystanie strat podatkowych oraz zmiana aktywa na straty podatkowe	-	(472)
[D] Wykorzystanie ulg podatkowych oraz pozostałych odliczeń od podatku	1 037	603
[E] Zmiana szacunku rozpoznania podatku odroczonego związanego z tzw." zewnętrznymi różnicami przejściowymi" dotycząca transakcji wypłat dywidendy w grupie kapitałowej	(1 623)	(1 862)
[F] Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	3 046	2 963
[G] Korekta błędu w kalkulacji podatku odroczonego w poprzednich okresach sprawozdawczych (+) / (-)	(72)	119
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2018 roku 16,52%; w 2017 roku 18,40%	(12 897)	(12 407)

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a rachunkową	1 910	1 447
Wycena aktywów finansowych lub / i zobowiązań finansowych do wartości godziwej	74	71
Rozliczenia międzyokresowe, rezerwy i inne zobowiązania	1 960	1 582
Odpisy aktualizujące należności	272	225
Odpisy aktualizujące zapasy	1 361	1 272
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	46	45
Pozostałe różnice przejściowe	5	3
Razem	5 628	4 645
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a rachunkową	1 916	2 083
Wycena aktywów finansowych lub / i zobowiązań finansowych do wartości godziwej	15	156
Rozliczenia międzyokresowe	422	620
Pozostałe różnice przejściowe	89	57
Razem	2 442	2 916
Aktywa (+) netto po kompensacie z rezerwą z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 785	3 190
Rezerwa (-) netto po kompensacie z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 599	1 462

6. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej za okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego. W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozwodniące podstawowy zysk przypadający na akcję.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy przypisany Akcjonariuszom ASEEC S.A.	64 716	54 648
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	51 894 251	51 894 251
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy (w złotych) przypisany Akcjonariuszom ASEEC S.A. przypadający na jedną akcję		
Podstawowy ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy	1,25	1,05
Rozwodniony ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy	1,25	1,05

7. Informacje dotyczące wypłaconej/zadeklarowanej dywidendy

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Asseco South Eastern Europe S.A. z siedzibą w Rzeszowie działając w oparciu o art. 395 § 2 pkt. 2) Kodeksu Spółek Handlowych oraz na podstawie §12 ust. 4 pkt. 2) Statutu Spółki uchwałą z dnia 24 kwietnia 2018 roku postanowiło podzielić zysk za rok obrotowy 2017 w wysokości 19 830 989,19 PLN oraz postanowiło przeznaczyć na wypłatę dywidendy część środków kapitału rezerwowego (utworzonego uchwałą nr 7 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 31 marca 2016 roku) w sposób następujący:

- kwota 1 586 479,14 PLN z zysku za rok obrotowy 2017 została przeznaczona zgodnie z art. 396 § 1 KSH na kapitał zapasowy,
- kwota 18 244 510,05 PLN z zysku za rok obrotowy 2017 oraz kwota 8 740 500,47 PLN stanowiąca część ww. kapitału rezerwowego zostały przeznaczone do podziału między wszystkich akcjonariuszy Spółki w kwocie 0,52 PLN na jedną akcję Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki określiło datę ustalenia prawa do dywidendy na dzień 29 czerwca 2018 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 12 lipca 2018 roku. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 51 894 251.

8. Rzeczowe aktywa trwałe

za rok zakończony dnia	Budynki i grunty	Sprzęt pod outsourcing i pozostały	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
31 grudnia 2018 (badane)						
Na dzień 1 stycznia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia	4 560	108 628	6 624	1 970	10 176	131 958
Zwiększenia stanu, z tytułu:	-	39 444	2 053	1 092	15 174	57 763
Zakupu	-	18 651	1 417	1 073	15 174	36 315
Leasingu finansowego	-	-	632	-	-	632
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	20 793	-	-	-	20 793
Pozostałych zmian	-	-	4	19	-	23
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(116)	(38 897)	(2 715)	(633)	(21 576)	(63 937)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(116)	(37 672)	(2 344)	(614)	-	(40 746)
Sprzedaży i likwidacji (-)	-	(478)	(371)	(19)	-	(868)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie (-)	-	-	-	-	(20 793)	(20 793)
Przeniesienia do zapasów(-)	-	(697)	-	-	(665)	(1 362)
Pozostałych zmian (-)	-	(50)	-	-	(118)	(168)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	113	2 613	115	(217)	284	2 908
Na dzień 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia	4 557	111 788	6 077	2 212	4 058	128 692
Na dzień 1 stycznia 2018 roku						
Wartość brutto	5 448	208 532	15 283	7 549	10 176	246 988
Umorzenie (-)	(888)	(99 904)	(8 659)	(5 579)	-	(115 030)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	4 560	108 628	6 624	1 970	10 176	131 958
Na dzień 31 grudnia 2018 roku						
Wartość brutto	5 606	233 500	14 257	7 780	4 058	265 201
Umorzenie (-)	(1 049)	(121 712)	(8 180)	(5 568)	-	(136 509)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	4 557	111 788	6 077	2 212	4 058	128 692

Przeniesienie z zapasów do środków trwałych związane jest z wykorzystaniem sprzętu w ramach umów outsourcingowych.

Środki trwałe w budowie zaprezentowane w kwocie 4 047 tys. PLN (10 176 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku) dotyczyły głównie infrastruktury przeznaczonej na wynajem w modelu outsourcingowym, która była w trakcie przygotowania do użytkowania.

za rok zakończony dnia	Budynki i grunty	Sprzęt pod outsourcing i pozostały	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
31 grudnia 2017 (badane)						
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia	4 307	86 544	6 621	1 240	3 449	102 161
Zwiększenia stanu, z tytułu:	424	57 630	2 793	1 452	28 714	91 013
Zakupu	-	30 456	1 825	1 389	28 458	62 128
Leasingu finansowego	-	-	964	-	-	964
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	21 737	-	-	-	21 737
Przeniesienia z zapasów i nieruchomości inwestycyjnych	424	5 437	-	-	256	6 117
Pozostałych zmian	-	-	4	63	-	67
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(137)	(30 965)	(2 479)	(493)	(21 737)	(55 811)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(113)	(30 424)	(2 178)	(487)	-	(33 202)
Sprzedaży i likwidacji (-)	-	(431)	(301)	(6)	-	(738)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie (-)	-	-	-	-	(21 737)	(21 737)
Pozostałych zmian (-)	(24)	(110)	-	-	-	(134)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(34)	(4 581)	(311)	(229)	(250)	(5 405)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia	4 560	108 628	6 624	1 970	10 176	131 958
Na dzień 1 stycznia 2017 roku						
Wartość brutto	4 902	168 412	14 603	5 561	3 449	196 927
Umorzenie (-)	(595)	(81 868)	(7 982)	(4 321)	-	(94 766)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	4 307	86 544	6 621	1 240	3 449	102 161
Na dzień 31 grudnia 2017 roku						
Wartość brutto	5 448	208 532	15 283	7 549	10 176	246 988
Umorzenie (-)	(888)	(99 904)	(8 659)	(5 579)	-	(115 030)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	4 560	108 628	6 624	1 970	10 176	131 958

Na dzień 31 grudnia 2018 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 1 076 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 1 043 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

9. Wartości niematerialne

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 (badane)	Oprogramowanie i licencje własne	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie patenty i licencje	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia	8 147	2 211	7 588	17 946
Zwiększenia stanu, z tytułu:	868	1 393	2 524	4 785
Zakupu	-	-	2 524	2 524
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	1 393	-	1 393
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych	868	-	-	868
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(6 854)	(1 181)	(2 786)	(10 821)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(2 068)	-	(2 786)	(4 854)
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych (-)	-	(868)	-	(868)
Likwidacji i odpisów aktualizujących (-)	(4 786)	(313)	-	(5 099)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(813)	(201)	(42)	(1 056)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem umorzenia	1 348	2 222	7 284	10 854
Na dzień 1 stycznia 2018 roku				
Wartość brutto	33 987	2 211	27 881	64 079
Umorzenie (-)	(25 840)	-	(20 293)	(46 133)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	8 147	2 211	7 588	17 946
Na dzień 31 grudnia 2018 roku				
Wartość brutto	7 599	2 222	29 962	39 783
Umorzenie (-)	(6 251)	-	(22 678)	(28 929)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 348	2 222	7 284	10 854

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła koszty z tytułu likwidacji oraz odpisów aktualizujących wartość oprogramowania i licencji własnych oraz kosztów niezakończonych prac rozwojowych w kwocie 5 099 tys. PLN. Opis dotyczący likwidacji został zamieszczony poniżej, przy opisie prac rozwojowych.

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 (badane)	Oprogramowanie i licencje własne	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie patenty i licencje	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia	18 841	3 319	8 020	30 180
Zwiększenia stanu, z tytułu:	3 849	3 502	2 948	10 299
Zakupu	-	-	2 919	2 919
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	3 502	-	3 502
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych	3 849	-	-	3 849
Zmiana prezentacji	-	-	29	29
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(12 166)	(4 217)	(2 865)	(19 248)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(4 676)	-	(2 865)	(7 541)
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych (-)	-	(3 849)	-	(3 849)
Sprzedaży (-)	-	-	-	-
Likwidacji i odpisów aktualizujących (-)	(7 490)	(368)	-	(7 858)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(2 377)	(393)	(515)	(3 285)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem umorzenia	8 147	2 211	7 588	17 946
Na dzień 1 stycznia 2017 roku				
Wartość brutto	41 001	3 319	27 434	71 754
Umorzenie (-)	(22 160)	-	(19 414)	(41 574)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	18 841	3 319	8 020	30 180
Na dzień 31 grudnia 2017 roku				
Wartość brutto	33 987	2 211	27 881	64 079
Umorzenie (-)	(25 840)	-	(20 293)	(46 133)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	8 147	2 211	7 588	17 946

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa ujęła koszty z tytułu likwidacji oraz odpisów aktualizujących wartość oprogramowania i licencji własnych oraz kosztów niezakończonych prac rozwojowych w kwocie 7 858 tys. PLN.

Projekty rozwojowe

Grupa prowadzi projekty rozwojowe, których przedmiotem jest budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku łączna kwota skapitalizowanych kosztów prac rozwojowych wyniosła 1 393 tys. PLN, natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku 3 502 tys. PLN.

W 2018 roku skapitalizowane koszty prac rozwojowych zostały poniesione w następujących segmentach operacyjnych:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Rozwiązania w sektorze bankowym	396	1 882
Rozwiązania w obszarze płatności	408	664
Integracja systemów	589	956
	1 393	3 502

W segmencie *Rozwiązania w sektorze bankowym* skapitalizowane koszty prac rozwojowych dotyczyły modułów rozwiązania Digital Edge (w tym kanałów Digital Edge Web i Digital Edge Mobile), będącego platformą bankowości elektronicznej oferującą klientom banków zestaw kanałów dostępu oraz funkcjonalności, zapewniających dostęp, poprzez kanały zdalne jak i oddziały banku oraz rozwiązania Experience Frontline wspierającego usługi banku w kanałach obsługi klienta.

W segmencie *Rozwiązania w obszarze płatności* skapitalizowane zostały koszty rozwiązania oferowanego pod nazwą MerchantSafe® Unipay. (MSU) jest oprogramowaniem do tokenizacji kart płatniczych zmniejszającym ryzyko dla sprzedawców. Rozwiązanie umożliwia sprzedawcy zdalne pobranie należności z różnych banków. MSU, będąc internetowym systemem płatności, daje zarówno kupującym jak i sprzedawcom bezpieczny, łatwy i wygodny sposób realizacji zapłaty z różnych punktów dostępowych, obejmujących Internet, systemy ERP, systemy CRM i e-mail.

W segmencie *Integracja systemów* istotnym produktem rozwijanym w 2018 roku było Fidelity - rozwiązanie automatyzujące procesy zarządzania cyklem życia aktywów oraz wydatkami oraz LeaseFlex (rozwiązanie przeznaczone dla firm leasingowych służące do kompleksowego zarządzania cyklem życia produktów leasingowych i aktywów).

Wartość ukończonych prac rozwojowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosła 868 tys. PLN (3 849 tys. PLN w 2017 roku). W 2018 roku koszty te dotyczyły oprogramowania Fidelity z segmentu *Integracja systemów*.

Suma nakładów na prace badawcze i rozwojowe ujętych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku jako koszt wyniosła 12 825 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przeprowadzona została, zgodnie z wymogiem MSR 36 *Utrata wartości aktywów*, wycena odzyskiwalnej wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych. Składniki aktywów niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania są poddawane wycenie corocznie, bez względu na to, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości.

W 2018 roku Grupa podjęła decyzję o likwidacji skapitalizowanych kosztów prac rozwojowych (łącznie zakończonych i niezakończonych) o wartości 5 099 tys. PLN. Likwidacją objęto skapitalizowane koszty prac rozwojowych w Serbii i w Turcji, w segmentach Rozwiązania w sektorze bankowym (841 tys. PLN), Integracja Systemów (3 170 tys. PLN) i Rozwiązania w obszarze płatności (1 088 tys. PLN). Odpisy wynikały z dokonanej przez Zarząd oceny wielkości możliwych do zrealizowania przychodów z poszczególnych modułów oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie.

W 2017 roku Grupa podjęła decyzję o likwidacji skapitalizowanych kosztów prac rozwojowych (łącznie zakończonych i niezakończonych) o wartości 7 858 tys. PLN. Likwidacją objęto skapitalizowane koszty prac rozwojowych w Serbii i w Turcji, w segmentach Rozwiązania w sektorze bankowym (5 856 tys. PLN) i Integracja Systemów (2 002 tys. PLN). Odpisy wynikały z dokonanej przez Zarząd oceny wielkości możliwych do zrealizowania przychodów z poszczególnych modułów oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie.

10. Wartość firmy i połączenia

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym wystąpiły następujące zmiany wartości firmy:

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Wartość firmy na początek okresu	475 360	505 634
Rozwiązania w sektorze bankowym	194 330	205 749
Rozwiązania w obszarze płatności	106 449	111 842
Integracja systemów	174 581	188 043
Różnice kursowe z przeliczenia wartości firmy powstałej na zagranicznych jednostkach zależnych (+/-)	5 729	(30 274)
Rozwiązania w sektorze bankowym	4 653	(11 419)
Rozwiązania w obszarze płatności	247	(5 393)
Integracja systemów	829	(13 462)
Razem wartość bilansowa na koniec okresu	481 089	475 360
Rozwiązania w sektorze bankowym	198 983	194 330
Rozwiązania w obszarze płatności	106 696	106 449
Integracja systemów	175 410	174 581

Wartość firmy – test na utratę wartości

Wartość firmy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentowana jest w podziale odpowiadającym segmentom operacyjnym Grupy, tj. w podziale na rozwiązania w sektorze bankowym, rozwiązania w obszarze płatności oraz integrację systemów.

Wartość firmy podlega corocznemu testowi na utratę wartości i została zbadana w tym zakresie na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Punktem wyjścia do ustalenia wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została alokowana wartość firmy była wartość odzyskiwalna inwestycji w spółki zależne w podziale na jednostki biznesowe przypisane odpowiednio do ośrodków na poziomie Grupy (tj. segmentów operacyjnych). Następnie wartość odzyskiwalna dla poszczególnych jednostek biznesowych z różnych spółek zależnych podlegała sumowaniu według segmentu operacyjnego do którego została przypisana, tworząc łącznie wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne do którego została alokowana wartość firmy.

Odzyskiwalna wartość inwestycji w spółki zależne na dzień 31 grudnia 2018 roku ustalona została na podstawie wartości użytkowej przy wykorzystaniu prognoz wolnych przepływów środków pieniężnych (tzw. FCFF) opartych na zatwierdzonych przez kadrę kierowniczą prognozach finansowych. Wartość rezydualna w modelu została oszacowana przy założeniu braku wzrostu wypracowywanej marży po okresie prognozy.

W wyliczeniach zostały przyjęte jednolite założenia:

- analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy poszczególnych jednostek zależnych,

- szczegółową prognozą objęto okres minimum 5 lat. Dane dla pierwszego roku przyjęto w oparciu o budżety natomiast w kolejnych latach przyjęte zostały prognozy zmiany przepływów. Dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku zmian przepływów,
- zakładane zmiany przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów. Założone zmiany nie odbiegają znacząco od średniego wzrostu na danym rynku,
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty w ich walutach funkcjonalnych, po przeliczeniu przychodów prognozowanych w lokalnej walucie dla każdego rynku, na którym działa dany segment, na PLN kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku, dynamika wzrostu przychodów obliczona jako skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (Compound Annual Growth Rate CAGR) w okresie szczegółowej prognozy wyniosła: dla rozwiązań w obszarze bankowym 5,7%, dla rozwiązań w obszarze płatności 5,94%, dla integracji systemów 4,17%.
- zastosowana stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału ustalonym dla poszczególnych spółek zależnych (jednolita stopa dyskonta dla różnych segmentów biznesowych w ramach tej samej spółki zależnej). Poszczególne składniki przyjętych stóp dyskonta zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku i w zależności od rynku działania danej części segmentu waha się od 7,5 do 22,9%.

W oparciu o przeprowadzone testy nie dokonano w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku ani w okresie porównywalnym odpisów aktualizujących wartości firmy.

Dodatkowo Jednostka Dominująca przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do przeprowadzonych testów na utratę wartości firmy powstałych na nabyciu udziałów w spółkach zależnych. Analiza wrażliwości prezentuje o ile zmieni się wartość odzyskiwalna, jeśli stopy dyskonta wzrosną o 1pp przy innych założeniach

niezmienionych oraz o ile zmieni się wartość odzyskiwalna, jeśli dynamika przychodów zmniejszy się o 1 pp przy innych założeniach niezmienionych.

Wyniki przeprowadzonej analizy na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały opisane w poniższej tabeli:

31 grudnia 2018	Stopa dyskontowa Zmiana o 1 pp.	Dynamika wzrostu przychodów Zmiana o 1 pp.
Rozwiązania w sektorze bankowym	-45 867	-29 705
Rozwiązania w obszarze płatności	-34 642	-35 913
Integracja systemów	-33 411	-26 007

Żadna racjonalna zmiana kluczowych założeń modelu wyceny wartości firmy przypisanej do segmentów, nie powinna spowodować konieczności utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości firmy.

11. Zapasy

Zapasy	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Towary	18 823	26 177
Zapasy serwisowe	11 320	10 129
Odpis aktualizujący wartość zapasów (-)	(13 137)	(11 514)
	17 006	24 792

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 3 484 tys. PLN oraz odwróciła odpisy aktualizujące o wartości 1 873 tys. PLN. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 3 909 tys. PLN oraz odwróciła odpisy aktualizujące o wartości 2 014 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zapasy nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

12. Należności krótkoterminowe

Należności handlowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	124 518	104 883
Od jednostek powiązanych	632	944
Od jednostek pozostałych	126 985	107 332
Odpis aktualizujący należności nieściągalne (-)	(3 099)	(3 393)
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	7 602	5 829
	132 120	110 712

Na dzień 31 grudnia 2018 roku należności w kwocie 1 698 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz bankowych linii gwarancyjnych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów zabezpieczonych tymi aktywami, natomiast wartość gwarancji bankowych udzielonych w ramach bankowej linii gwarancyjnej

zabezpieczonej tymi należnościami wynosiła 1 887 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności w kwocie 3 467 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz bankowych linii gwarancyjnych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów zabezpieczonych tymi aktywami, natomiast wartość gwarancji bankowych udzielonych w ramach bankowej linii gwarancyjnej zabezpieczonej tymi należnościami wynosiła 2 833 tys. PLN.

Należności budżetowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Podatek VAT	179	126
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	2 227	132
Pozostałe	1 176	644
	3 582	902

Inne należności	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Zaliczki przekazane dostawcom	4 588	2 305
Należności z tytułu kaucji	389	307
Pozostałe należności	1 376	726
	6 353	3 338

Zaliczki przekazane dostawcom dotyczą zaliczek wypłaconych podwykonawcom na poczet realizowanych kontraktów.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku pozostałe należności obejmują głównie należności od pracowników, środki pieniężne zastrzeżone, należności z tytułu sprzedaży środków trwałych oraz pozostałe należności.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostałe należności obejmują głównie należności od pracowników, środki pieniężne zastrzeżone, należności z tytułu sprzedaży środków trwałych oraz pozostałe należności.

13. Aktywa finansowe

	31 grudnia 2018 (badane)	Zakup/ Udziałenie/ Założenie	Sprzedaż/ Spłata / Rozwiązanie	Wycena/ Odsetki/ Inne	Różnice kursowe z przeliczenia	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Inwestycje w instrumenty kapitałowe						
wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe						
dochody całkowite						
Akcje/udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	71	-	-	(2)	3	70
Akcje/udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	21	-	-	-	1	20
razem, w tym:	92	-	-	(2)	4	90
- długoterminowe	66					65
- krótkoterminowe	26					25
Inwestycje w instrumenty dłużne oraz lokaty						
wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe						
koszcie:						
Pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym	91	-	-	-	3	88
Pożyczki pracownicze	-	-	(8)	-	-	8
Lokaty 3 - 12 miesięcy	3 492	6 244	(2 795)	-	22	21
Lokaty powyżej 12 miesięcy	522	522	(7)	-	-	7
razem, w tym:	4 105	6 766	(2 810)	-	25	124
- długoterminowe	522					15
- krótkoterminowe	3 583					109
Aktywa finansowe wyceniane w wartości						
godziwej przez wynik finansowy						
Walutowe kontrakty typu forward	152	158	(243)	(589)	2	824
Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	-	-	(34)	-	1	33
razem, w tym:	152	158	(277)	(589)	3	857
- długoterminowe	-					199
- krótkoterminowe	152					658

W aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku ujęte zostały walutowe kontrakty typu forward posiadane przez ASEE S.A. i ASEE Rumunia.

Wartość posiadanych przez Grupę aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku nie różni się od ich wartości godziwej.

Poziomy hierarchii wartości godziwej dla aktywów finansowych zostały zaprezentowane w nocie 36 niniejszego sprawozdania.

14. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących i w kasie	79 970	68 366
Lokaty krótkoterminowe	84 478	47 346
Środki pieniężne w drodze	439	-
164 887	115 712	
Odsetki naliczone od środków pieniężnych na datę bilansową	(8)	(48)
Kredyty do zarządzania płynnością	(40)	(102)
Środki pieniężne ujęte w rachunku przepływów pieniężnych	164 839	115 562

15. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Długoterminowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Przedpłacone usługi serwisowe i opłaty licencyjne	27	436
Pozostałe	607	305
634	741	
Krótkoterminowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Przedpłacone usługi serwisowe i opłaty licencyjne	11 585	6 262
Przedpłacone ubezpieczenia	528	511
Przedpłacone czynsze	229	245
Przedpłacone usługi doradcze	38	558
Przedpłacone inne usługi	1 689	1 002
Koszty usług dla których nie ujęto jeszcze przychodów	92	267
Pozostałe	1 103	1 202
15 264	10 047	

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku składały się głównie z kosztów usług serwisowych i opłat licencyjnych, które będą ponoszone sukcesywnie w okresach następnych (odpowiednio 11 612 tys. PLN i 6 698 tys. PLN).

16. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy (zakładowy)		Wartość nominalna 1 akcji		31 grudnia 2018 (badane)		31 grudnia 2017 (badane)	
Akcje	Seria		Liczba akcji	Wartość akcji	Liczba akcji	Wartość akcji	
Akcje imienne zwykłe serii	A*	0,1	5 000 000	500	5 000 000	500	
Akcje imienne zwykłe serii	B*	0,1	5 000 000	500	5 000 000	500	
Akcje imienne zwykłe serii	C*	0,1	2 567 000 900	256 700	2 567 000 900	256 700	
Akcje imienne zwykłe serii	D	10	25 770 009	257 700	25 770 009	257 700	
Akcje imienne zwykłe serii	E	10	956 447	9 565	956 447	9 565	
Akcje imienne zwykłe serii	F	10	1 475 509	14 755	1 475 509	14 755	
Akcje imienne zwykłe serii	G	10	2 708 378	27 084	2 708 378	27 084	
Akcje imienne zwykłe serii	H	10	1 062 030	10 620	1 062 030	10 620	
Akcje imienne zwykłe serii	I	10	1 770 609	17 706	1 770 609	17 706	
Akcje imienne zwykłe serii	J	10	1 714 209	17 142	1 714 209	17 142	
Akcje imienne zwykłe serii	K	10	4 590 470	45 905	4 590 470	45 905	
Akcje imienne zwykłe serii	L	10	2 100 000	21 000	2 100 000	21 000	
Akcje imienne zwykłe serii	M	10	4 810 880	48 109	4 810 880	48 109	
Akcje imienne zwykłe serii	N	10	1 078 909	10 789	1 078 909	10 789	
Akcje imienne zwykłe serii	P	10	1 524 269	15 242	1 524 269	15 242	
Akcje imienne zwykłe serii	R	10	592 941	5 929	592 941	5 929	
Akcje imienne zwykłe serii	S	10	837 472	8 375	837 472	8 375	
Akcje imienne zwykłe serii	T	10	902 119	9 021	902 119	9 021	
			51 894 251	518 942	51 894 251	518 942	

*Po resplicie akcji serii D

Stan akcjonariuszy posiadających bezpośrednio bądź przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy przedstawiał się następująco:

Na dzień 20 lutego 2019/ 31 grudnia 2018 roku

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco International a.s.	26 494 676	51,06%
Aviva OFE	9 455 000	18,22%
Aviva Investors Poland TFI S.A.	2 607 217	5,02%
Pozostali akcjonariusze	13 337 358	25,70%
	51 894 251	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2017 roku

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco International a.s.	26 494 676	51,06%
Aviva OFE	8 809 000	16,97%
Pozostali akcjonariusze	16 590 575	31,97%
	51 894 251	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał zakładowy ASEE S.A. wynosił 518 942 510 PLN i dzielił się na 51 894 251 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 10,00 PLN każda, dających łącznie 51 894 251 głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ASEE S.A.

17. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W kapitałach ujęta została nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii L, M i N w wysokości 30 395 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 3 605 tys. PLN (ujęte w 2009 roku) oraz nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii P, R i S w wysokości 11 759 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 84 tys. PLN (ujęte w 2010 roku). Nadwyżka wartości emisyjnej nad ceną nominalną została dodatkowo powiększona o kwotę 396 tys. PLN rozwiązanej rezerwy na koszty emisji, ujętej uprzednio w nadwyżce ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz pomniejszona o inne koszty w kwocie 36 tys. PLN.

18. Udziały niekontrolujące

W poniższej tabeli przedstawione zostały ruchy na udziałach niekontrolujących:

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Na początek okresu	1 572	2 210
Udział w wyniku jednostek zależnych	447	361
Nabycie udziałów niekontrolujących	-	(686)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	24	(42)
Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(379)	(271)
Na koniec okresu	1 664	1 572

W 2017 roku nabycie udziałów niekontrolujących dotyczyło zwiększania posiadanych udziałów przez ASEE Serbia w spółce Chip Card (nabycie dodatkowych 7,49% udziałów).

19. Rezerwy

	Rezerwy na naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Rezerwy na kary umowne	Rezerwa na straty na kontraktach	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Inne rezerwy	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	497	953	692	580	1 660	70	4 452
Utworzone w ciągu roku obrotowego	1 078	-	1 479	15	939	5	3 516
Wykorzystane (-)	(193)	-	-	(35)	(228)	(25)	(481)
Rozwiązane (-)	(714)	-	(1 581)	(126)	(79)	(7)	(2 507)
Zmiana prezentacji (+/-)							
Zmiana dyskonta, zyski i straty aktuarialne (+/-)							
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	14	24	19	(63)	(280)	1	(285)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku (badane)	682	977	609	371	2 012	44	4 695
Krótkoterminowe	556	977	609	169	397	5	2 713
Długoterminowe	126	-	-	202	1 615	39	1 982
Na dzień 31 grudnia 2017 roku (badane)	497	953	692	580	1 660	70	4 452
Krótkoterminowe	497	953	692	264	153	70	2 629
Długoterminowe	-	-	-	316	1 507	-	1 823

Naprawy gwarancyjne

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy wynikających z postanowień umownych zobowiązań do wykonania objętych gwarancjami prac w zakresie napraw oprogramowania lub sprzętu dostarczonych do odbiorców. Kwota rozwiązanych rezerw dotyczy projektów, na które rezerwa została utworzona w okresach uprzednich w oparciu o dane historyczne i nie została wykorzystana w ramach tych projektów.

Rezerwa na kary umowne

Utworzona rezerwa na kary umowne dotyczy kontraktu realizowanego w Serbii, w ramach którego zostały dostarczone licencje natomiast nie zostały zrealizowane dalsze etapy umowy obejmujące wdrożenie rozwiązania. Prowadzone są rozmowy w celu zakończenia kontraktu za porozumieniem stron. Spółka utworzyła rezerwy na ewentualne roszczenia klienta związane z zakończeniem kontraktu.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę lub w momencie odejścia ze spółki jeśli nabyli takie uprawnienia wymagane przepisami obowiązującymi w danym kraju.

20. Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Długoterminowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 055	1 568
	1 055	1 568
Krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	820	976
Kontrakty typu forward	1	-
Pozostałe	8	22
	829	998

21. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Wykorzystanie na dzień:						
Efektywna stopa procentowa %	Waluta	Termin spłaty	31 grudnia 2018 (badane)		31 grudnia 2017 (badane)	
			część długoterminowa	część krótkoterminowa	część długoterminowa	część krótkoterminowa
KREDYTY W RACHUNKU BIEŻĄCYM						
stała stopa procentowa	MKD	31-12-2018	-	6	-	10
stała stopa procentowa	MKD	31-12-2018	-	34	-	34
Euribor 6M + marża	EUR	31-03-2018	-	-	-	58
POZOSTAŁE KREDYTY						
Euribor 1M + marża	EUR	15-06-2019	-	9 982	-	9 556
-	TRY	01-01-2019	-	9	-	5
Euribor 3M + marża	HRK/EUR	30-04-2019	-	1 204	1 177	3 531
Euribor 3M + marża	HRK/EUR	31-12-2021	1 505	753	2 207	736
Euribor 3M + marża	HRK/EUR	31-12-2022	2 839	946	3 699	925
Euribor 6M + marża	EUR	30-04-2019	-	151	146	442
stała stopa procentowa	EUR	31-03-2021	1 148	916	2 002	888
Euribor 1M + marża	EUR	18-12-2020	7 811	5 207	9 489	4 085
Euribor 6M + marża	EUR	13-03-2020	112	443	538	430
Euribor 3M + marża	EUR	21-09-2020	662	858	1 485	612
stała stopa procentowa	EUR	13-11-2019	-	1 716	1 538	1 398
Euribor 3M + marża	EUR	15-06-2019	-	6 609	-	-
Euribor 3M + marża	EUR	28-06-2021	2 574	1 716	-	-
Euribor 3M + marża	EUR	28-08-2021	572	286	-	-
			17 223	30 836	22 281	22 710

Łącznie zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 48 059 tys. PLN (44 991 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku), w tym wartość kredytów na finansowanie projektów outsourcingu procesów płatniczych 48 010 tys. PLN (44 884 tys. PLN w okresie porównywalnym).

Łączne wpływy oraz spłaty kredytów ujęte w rachunku przepływów pieniężnych w 2018 roku wniosły odpowiednio 16 mln PLN (wpływy) oraz 13,9 mln PLN (spłaty).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku środki trwałe o wartości 1 076 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 roku 9 982 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku środki trwałe o wartości 1 043 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 roku 9 556 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym oraz w okresie porównywalnym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy ASEE kształtowała się w przedziale od 1,3 pkt proc. do 3,5 pkt proc. w skali roku.

22. Zobowiązania krótkoterminowe

Zobowiązania handlowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	72 009	53 361
Wobec jednostek powiązanych	95	52
Wobec jednostek pozostałych	71 914	53 309
Zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych, w tym:	6 353	4 224
Wobec jednostek powiązanych	-	-
Wobec jednostek pozostałych	6 353	4 224
	78 362	57 585

Termin spłaty zobowiązań wynosi w Grupie średnio 45 dni.

Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	13 428	12 161
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych	1 190	1 478
Inne zobowiązania	1 480	494
	16 098	14 133

Krótkoterminowe zobowiązania budżetowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Podatek VAT	13 775	14 859
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	3 684	2 696
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	2 033	1 860
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	3 170	3 301
Pozostałe	355	380
	23 017	23 096

23. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Krótkoterminowe bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	2 798	2 253
Rezerwa na premie dla pracowników	10 563	9 862
	13 361	12 115

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz rezerwy na wynagrodzenia okresu przeznaczone do wypłaty w okresach następnych, wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Grupie ASEE.

24. Salda dotyczące umów z klientami

Aktywa z tytułu umów obejmują należności z tytułu wyceny kontraktów IT oraz dostawy niefakturowane. Zobowiązania z tytułu umów obejmują zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów. Salda na początek i koniec okresu dla należności, aktywów oraz zobowiązań z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz ich zmiany w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku kształtowały się następująco:

	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Należności handlowe	132 120	110 712
Aktywa z tytułu umów z klientami	19 022	21 467
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	10 433	12 025
Należności niefakturowane	8 589	9 442
Zobowiązania z tytułu umów z klientami, w tym:	37 402	38 074
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	5 900	3 413
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	31 502	34 661

Należności handlowe zostały opisane w nocie 12.

W okresie 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku zmiany aktywów z tytułu umów z klientami kształtowały się następująco:

Aktywa z tytułu umów z klientami	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)
Aktywa z tytułu umów z klientami na początek okresu	21 467
Rozpoznanie przychodu z wystawionych faktur	(29 838)
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej lub kosztów, inne zmiany założeń	27 220
Różnice kursowe	173
Aktywa z tytułu umów z klientami na koniec okresu	19 022

Zobowiązania z tytułu umów z klientami obejmowały rozliczenia międzyokresowe przychodów oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT.

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy przede wszystkim przedpłat otrzymanych za świadczone usługi, głównie w zakresie usług serwisowych i utrzymania oraz zobowiązania do dostawy sprzętu.

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Usługi serwisowe opłacone z góry	236	1 431
Opłaty licencyjne	-	165
Przedpłacone wdrożenia	-	159
	236	1 755

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Usługi serwisowe	20 843	10 699
Przedpłacone wdrożenia	1 779	1 508
Opłaty licencyjne	670	198
Zobowiązanie do dostawy sprzętu	7 243	20 501
Pozostałe	731	-
	31 266	32 906

Zmiany rozliczeń międzyokresowych przychodów zostały zaprezentowane poniżej:

Rozliczenia międzyokresowe przychodów	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)
RMP dotyczące umów z klientami na początek okresu	34 661
Wystawienie faktury sprzedaży i otrzymane zaliczki	45 731
Realizacja uprzednio zafakturowanych obowiązków świadczeń; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej lub kosztów, inne zmiany założeń	(48 014)
Różnice kursowe	(876)
RMP dotyczące umów z klientami na koniec okresu	31 502

Zmiany zobowiązań z tytułu wyceny kontraktów IT kształtowały się następująco:

Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT na początek okresu	3 413
Rozpoznanie przychodu z wystawionych faktur	12 932
Realizacja uprzednio zafakturowanych obowiązków świadczeń; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej lub kosztów, inne zmiany założeń	(10 514)
Różnice kursowe	69
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT na koniec okresu	5 900

25. Leasing finansowy – Grupa jako leasingobiorca

Spółki z Grupy ASEE są stroną umów leasingu finansowego samochodów oraz sprzętu IT. Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązania wynikające z umów leasingu samochodów i sprzętu przedstawiają się następująco:

Leasing samochodów i sprzętu	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	885	1 054
w okresie 1-5 lat	1 094	1 648
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	1 979	2 702
Przyszłe koszty odsetkowe	(104)	(158)
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego	1 875	2 544
w okresie krótszym niż 1 rok	820	976
w okresie 1-5 lat	1 055	1 568
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-

26. Umowy outsourcingowe – Grupa jako leasingodawca

Grupa realizuje szereg kontraktów dotyczących outsourcingu procesów w obszarze płatności. Szacunki dotyczące łącznych przyszłych minimalnych opłat należnych z tytułu tych umów zostały ustalone w następującej wysokości:

Minimalne przyszłe opłaty leasingowe	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
(i) do roku	62 672	54 133
(ii) od roku do pięciu lat	49 525	64 254
(iii) powyżej pięciu lat	4 903	7 048
	117 100	125 435

27. Zobowiązania i należności warunkowe

W ramach działalności handlowej Grupa ASEE wykorzystuje dostępność gwarancji bankowych i akredytyw, jak również ubezpieczeniowych gwarancji kontraktowych, jako formy zabezpieczenia transakcji gospodarczych z różnymi organizacjami, spółkami i podmiotami administracji. Potencjalne zobowiązania z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 24 638 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 15 550 tys. PLN.

Aktywa zabezpieczające bankowe linie gwarancyjne:

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wystawionej gwarancji zabezpieczonej aktywami	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności handlowe	1 698	3 467	1 887	2 833
Razem	1 698	3 467	1 887	2 833

Grupa jest stroną umów najmu dotyczących:

- powierzchni biurowych i magazynowych
- lokalizacji na bankomaty
- środków transportu
- sprzętu biurowego
- pozostałych aktywów

z których wynikały na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 następujące przyszłe płatności:

Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
W okresie do 1 roku	9 797	13 289
W okresie od 1 roku do 5 lat	23 259	10 642
	33 056	23 931

Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego środków trwałych	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
W okresie do 1 roku	1 820	1 425
W okresie od 1 roku do 5 lat	3 384	2 600
	5 204	4 025

Powyższe umowy spełniają definicję leasingu według MSSF 16. Poniżej zaprezentowano uzgodnienie zobowiązań z tytułu umów najmu do zobowiązań z tytułu leasingu, które zostaną ujęte na dzień 1 stycznia 2019 roku:

Zobowiązania z tytułu leasingu	31 grudnia 2018 (badane)
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR 17)	38 260
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR17)	1 875
Wartość dyskonta przy zastosowaniu krajowej stopy pożyczkowej (-)	(3 489)
Leasing krótkoterminowy (-)	(460)
Leasing aktywów o niskiej wartości (-)	(36)
Zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku (MSSF 16)	36 150

28. Program płatności w formie akcji

W dniu 23 czerwca 2017 roku Asseco Poland S.A. podpisała z menadżerami spółek Grupy ASEE umowy objęcia akcji ASEE S.A. Łącznie przedmiotem programu jest 2 221 356 akcji ASEE S.A., stanowiących 4,28% kapitału Spółki. Członkowie Zarządu ASEE S.A. oraz podmioty powiązane przez Członków Zarządu ASEE S.A. objęły łącznie 1 572 424 akcji.

Umowy stanowią transakcję płatności na bazie akcji w rozumieniu MSSF 2, rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Datą przyznania uprawnień był dzień 23 czerwca 2017 roku. Cena objęcia akcji została ustalona na poziomie 10,89 PLN za akcję. Cena rynkowa akcji z dnia objęcia wynosiła 12,60 PLN za akcję. Zgodnie z umowami menadżerom przysługują wszystkie prawa związane z nabytymi akcjami (prawo do dywidendy, prawa głosu, itd.) od momentu objęcia akcji, tj. od dnia 23 czerwca 2017 roku. Płatność za akcje nastąpi w ośmiu rocznych ratach do dnia 31 lipca 2024 roku. Prawo do spłacania ceny w ratach przysługuje osobom uczestniczącym w programie, jeśli pozostają w Grupie w funkcji menadżera oraz nie naruszają istotnych warunków umowy (m.in. dokonują spłat zgodnie

z harmonogramem, ustanowią zastaw na akcjach, nie dokonają sprzedaży akcji w okresie „lockup-u”, itd.). Możliwość sprzedaży akcji przez menadżerów została objęta okresem tzw. „lockup-u”: 2-letnim dla 50% akcji i 3-letnim dla pozostałych 50% akcji. Menadżerom przysługuje prawo do wcześniejszej zapłaty za nabyte akcje po ustalonej w umowie cenie 10,89 PLN za akcję, jednak nie dotyczy ono akcji objętych „lockup-em”. W związku z tym, w okresie 2 lat od daty zawarcia umowy spłaty za nabyte akcje muszą być dokonywane zgodnie z ustalonym harmonogramem. Po upływie 2 lat a przed upływem 3 lat menadżerowie mogą dokonać wcześniejszej spłaty maksymalnie za 50% akcji. Po upływie okresu 3-letniego możliwość wcześniejszej spłaty obejmuje wszystkie akcje. Nieopłacona część ceny sprzedaży zostanie zabezpieczona poprzez ustanowienie zastawu na akcjach każdego z kupujących.

Umowy przewidują opcje put i call, które przyznają stronom umów prawo do odsprzedaży oraz odkupu nieopłaconych akcji.

Wartość godziwa programu motywacyjnego została oszacowana jako suma dyskonta między ceną rynkową akcji z dnia zawarcia transakcji a ceną realizacji oraz wyceny opcji put oszacowanej w oparciu o model Black’a-Scholes’a Mertona. Łączna wartość godziwa programu na moment przyznania uprawnień wynosi 5 642 tys. PLN. Koszt programu będzie ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego jako koszt świadczeń na rzecz pracowników i rozliczany w wynikach Grupy ASEE w latach 2017-2020.

Wartość godziwa przyznanych w ramach programu instrumentów kapitałowych została określona w oparciu o poniższe założenia:

Cena rynkowa 1 akcji ASEE z dnia objęcia	12,60 PLN
Cena objęcia 1 akcji	10,89 PLN
Oczekiwana zmienność cen akcji	25,61%
Stopa wolna od ryzyka	2,25%
Stopa dywidendy	3,81%
Rotacja pracowników	9,0%

Oczekiwana zmienność 25,61% została wyliczona w oparciu o historyczną zmienność notowań z dwóch lat poprzedzających dzień zawarcia transakcji sprzedaży akcji na bazie średniej ceny akcji z kursów zamknięcia.

Stopa procentowa wolna od ryzyka została przyjęta na podstawie oprocentowania trzyletnich bonów skarbowych i wyniosła 2,25%.

Stopa dywidendy została określona na podstawie wartości dywidendy na akcję w wysokości 0,48 PLN wypłaconej akcjonariuszom ASEE S.A. z wyniku za rok 2016.

Rotacja pracowników została oszacowana w oparciu o historyczne dane za okres 2015-2017 oraz zaktualizowana o bieżące zmiany w zatrudnieniu osób biorących udział w programie.

Czas trwania opcji został określony na 2 lata dla 50% akcji i na 3 lata dla pozostałych 50% akcji. Czas trwania opcji powiązany został z okresem „lock-up-u” na sprzedaż akcji, tj. okresem 2 i 3 letnim.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku ujęty został koszt z tytułu programu w wysokości 2 493 tys. PLN (1 170 tys. PLN w 2017 roku), w tym związany z akcjami nabytymi przez Członków Zarządu w kwocie 1 765 tys. PLN. Drugostronnie transakcja została ujęta w odrębnej pozycji kapitałów Grupy w tej samej kwocie, która została ujęta w kosztach wynagrodzeń.

29. Sprawy sądowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku spółka ASEE Rumunia jest stroną postępowania sądowego wytoczonego przez Romsys S.R.L., która żąda od ASEE Rumunia zapłaty odszkodowania w wysokości 1 226 tys. EUR w celu zrekompensowania strat poniesionych do tej pory z tytułu rzekomo nieuczciwej konkurencji. W dniu 28 lutego 2018 roku Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo Romsys S.R.L. Wyrok nie jest prawomocny, stronie przysługuje prawo wniesienia apelacji. Zarząd ASEE Rumunia, po zasięgnięciu opinii prawnej, uważa, że jest mało prawdopodobne, że spółka poniesie znaczne straty w związku z tym postępowaniem. Zgodnie ze stanowiskiem Zarządu, ASEE Rumunia utworzyła rezerwę tylko na koszty postępowania sądowego.

Spółka ASEE Chorwacja jest stroną postępowania sądowego wytoczonego przez eSanctuary SAGL, która żąda od ASEE Chorwacja zapłaty odszkodowania w wysokości 306 tys. EUR tytułem prowizji od kontraktów realizowanych przez ASEE Chorwacja na rynku włoskim. Do 2016 roku strony łączyła umowa o współpracy (Partner and Reseller Agreement) rozwiązana przez ASEE Chorwacja. W związku z prowadzonymi rozmowami ugodowymi, rozprawa sądowa w tej sprawie zaplanowana na dzień 11 lutego 2019 roku została odroczona na zgodny wniosek stron. Na tym etapie postępowania Zarząd ASEE Chorwacja uważa, że jest mało prawdopodobne, iż spółka poniesie znaczne straty w związku z tym postępowaniem.

30. Informacje o podmiotach powiązanych

Poniżej przedstawiono strukturę Grupy ASEE wraz z udziałem procentowym w kapitale i głosach na zgromadzeniach akcjonariuszy/wspólników spółek

wchodzących w skład Grupy ASEE na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Nazwa pełna jednostki	Nazwa skrócona na potrzeby sprawozdania	Kraj, w którym jednostka została zarejestrowana	Procentowy udział w kapitale/ głosach	
			31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Asseco South Eastern Europe S.A.	ASEE S.A.	Polska		
Asseco SEE s.r.l. (Bukareszt)	ASEE Rumunia	Rumunia	100,00%	100,00%
Asseco s.r.l. MOLDOVA	ASEE Moldawia	Moldawia	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o., Beograd	ASEE Serbia	Serbia	100,00%	100,00%
E-Mon d.o.o., Podgorica	E-Mon Czarnogóra	Czarnogóra	75,00%	75,00%
Asseco SEE d.o.o. (Zagrzeb)	ASEE Chorwacja	Chorwacja	100,00%	100,00%
Asseco SEE Sh.p.k. (Prisztina)	ASEE Kosowo	Kosowo	100,00%	100,00%
Asseco SEE Sh.p.k., Tirana	ASEE Albania	Albania	100,00%	100,00%
Asseco SEE Teknologji A.Ş. (Istambul)	ASEE Turcja	Turcja	100,00%	100,00%
Nestpay Odeme Hizmetleri A.S.	ASEE Nestpay	Turcja	100,00%	100,00%
Asseco SEE DOOEL, Skopje	ASEE Macedonia	Macedonia	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o. (Sarajewo)	ASEE BiH	Bośnia i Hercegowina	100,00%	100,00%
Asseco SEE o.o.d., Sofia	ASEE Bułgaria	Bułgaria	100,00%	100,00%
Payten d.o.o. (Lublana)	Payten Słowenia	Słowenia	100,00%	100,00%
Payten d.o.o., Podgorica	Payten Czarnogóra	Czarnogóra	100,00%	100,00%
Payten d.o.o. (Zagrzeb)	Payten Chorwacja	Chorwacja	100,00%	100,00%
Payten Payment Solutions s.r.l. (Bukareszt)	Payten Rumunia	Rumunia	100,00%	n/d
Payten d.o.o. Novi Beograd	Payten Serbia	Serbia	100,00%	n/d
Chip Card a.d., Beograd	Chip Card Serbia	Serbia	92,50%	92,50%
Multicard d.o.o., Beograd	Multicard Serbia	Serbia	63,70%	45,00%
Payten DOOEL, Skopje	Payten Macedonia	Macedonia	100,00%	n/d
Payten d.o.o. (Sarajewo)	Payten BiH	Bośnia i Hercegowina	100,00%	n/d

Jednostką dominującą w stosunku do Asseco South Eastern Europe S.A. jest Asseco International a.s. (AI) z siedzibą w Bratysławie.

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Asseco International a.s. posiadała 51,06% udziałów w kapitale własnym ASEE S.A.

W strukturze Grupy spółka E-Mon Czarnogóra od dnia 1 listopada 2016 roku traktowana jest jako spółka zależna i konsolidowana metodą pełną. Do dnia objęcia kontroli przez ASEE Serbia spółka traktowana była jako spółka współzależna i ujmowana metodą praw własności zgodnie z MSSF 11.

Multicard Serbia jest jednostką stowarzyszoną, ujmowaną metodą praw własności. W okresie sprawozdawczym w wyniku konwersji długu spółki Multicard Serbia wobec Payten Serbia na kapitał, udział Payten Serbia w kapitale Multicard wzrósł z 45% do 63,70%. W związku z tym, iż umowa spółki zakłada, że walne zgromadzenie podejmuje większość decyzji jednogłośnie, Payten Serbia nie objęła kontroli nad spółką.

Pozostałe spółki z Grupy są traktowane jako podmioty zależne i konsolidowane metodą pełną.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach wchodzących w skład Grupy ASEE jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Zmiany w składzie Grupy ASEE

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 wystąpiły następujące zmiany w strukturze Grupy ASEE. Zmiany te były dokonywane w ramach szerszego procesu formalnego wyodrębnienia usług płatniczych do niezależnej struktury organizacyjnej.

Wydzielenie Payten d.o.o., Novi Beograd (Payten Serbia)

W dniu 3 stycznia 2018 roku zarejestrowane zostało wydzielenie z ASEE Serbia nowej spółki Payten Serbia. W wyniku podziału powstały dwa odrębne podmioty prowadzące działalność w obszarze płatności oraz pozostałych operacji.

Zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. Podgorica (ASEE Czarnogóra) na Payten d.o.o., Podgorica (Payten Czarnogóra)

W dniu 10 stycznia 2018 roku zarejestrowana została zmiana nazwy spółki ASEE Czarnogóra na Payten Czarnogóra. W związku z tym, że Payten Czarnogóra prowadzi głównie działalność w obszarze usług płatniczych, zostanie w całości włączona do nowej struktury.

Utworzenie spółki Payten DOOEL Skopje (Payten Macedonia)

W dniu 8 lutego 2018 roku została zarejestrowana w Macedonii nowa spółka pod nazwą Payten DOOEL Skopje (Payten Macedonia). Do nowej spółki wniesiona zostanie działalność w zakresie usług płatniczych prowadzona dotychczas w ramach ASEE Macedonia.

Utworzenie spółki Payten d.o.o. Sarajewo (Payten BiH)

W dniu 7 maja 2018 roku została zarejestrowana w Bośni i Hercegowinie nowa spółka pod nazwą Payten d.o.o. Sarajewo (Payten BiH). Do nowej spółki wniesiona zostanie działalność w zakresie usług płatniczych prowadzona dotychczas w ramach ASEE BiH.

Zwiększenie udziału w kapitale spółki Multicard

9 maja 2018 roku została podjęta uchwała o konwersji długu spółki Multicard wobec Payten Serbia w wysokości 24 713 tys. RSD. W wyniku konwersji udział Payten Serbia w kapitale Multicard wzrósł z 45% do 63,70%. W związku z tym, iż umowa spółki zakłada, że walne zgromadzenie podejmuje większość decyzji jednogłośnie, Payten Serbia nie objęła kontroli nad spółką i Multicard nadal ujmowana jest metodą praw własności.

Wydzielenie Payten Payment Solution s.r.l., Bukareszt (Payten Rumunia)

W dniu 16 maja 2018 roku zarejestrowane zostało wydzielenie z ASEE Rumunia nowej spółki Payten Rumunia. W wyniku podziału powstały dwa odrębne podmioty prowadzące działalność w obszarze płatności oraz pozostałych operacji.

Zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o., (Lublana) na Payten d.o.o., (Lublana) (Payten Słowenia)

W dniu 5 lipca 2018 zarejestrowana została zmiana nazwy spółki ASEE Słowenia na Payten Słowenia. W związku z tym, że Payten Słowenia prowadzi głównie działalność w obszarze usług płatniczych, zostanie w całości włączona do nowej struktury.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły inne zmiany w strukturze Grupy ASEE oraz zmiany w strukturze Emitenta.

Transakcje ze stronami powiązаныmi

Wartość transakcji zrealizowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i dnia 31 grudnia 2017 roku oraz wartość nierozliczonych sald należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczących transakcji Grupy ASEE z Asseco Poland S.A. (podmiot o znaczącym wpływie na Grupę),

z pozostałymi podmiotami powiązаныmi z Grupy Asseco Poland oraz z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami, przedstawia poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę:				
2018	64	223	58	19
2017	76	269	54	-
Pozostałe podmioty powiązane:				
2018	7 281	191	131	1
2017	557	20	30	-
Jednostki stowarzyszone:				
2018	212	-	360	-
2017	404	-	875	-

Dodatkowo Asseco International a.s., jednostka dominująca, otrzymała dywidendy z zysku Spółki o wartości brutto 13 777 tys. PLN.

W powyższej tabeli, oprócz należności handlowych ujęte zostały należności z tytułu wpłaconych kaucji w związku z najmem powierzchni w kwocie 47 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 47 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Transakcje zawarte z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych) spółek Grupy ASEE

Wartość transakcji zrealizowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i dnia 31 grudnia 2017 roku oraz wartość nierozliczonych sald należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku dotyczących transakcji Grupy ASEE zawartych z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych) spółek Grupy przedstawia poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Główna Kadra Kierownicza (członkowie Zarządów oraz Rad Nadzorczych) ASEE S.A. i spółek z Grupy:				
2018	380	2 898	130	75
2017	255	3 057	32	52

Zakupy i sprzedaż do podmiotów powiązanych zaprezentowane w powyższej tabeli dotyczą wynajmu powierzchni, zakupów lub sprzedaży sprzętu i usług dokonanych poprzez spółki z Grupy ASEE z podmiotami powiązаныmi poprzez Główną Kadrę Kierowniczą lub z Główną Kadrę Kierowniczą.

Powyższa tabela nie uwzględnia wynagrodzeń otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek, które zostały zaprezentowane w Nocie 32 niniejszego sprawozdania.

W ramach kwot ujętych w powyższej tabeli, następujące transakcje zostały zawarte z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej) ASEE S.A.:

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka ASEE Serbia poniosła na rzecz podmiotów powiązanych MHM d.o.o., Beograd¹ oraz MiniInvest d.o.o., Beograd² koszty z tytułu najmu powierzchni w łącznej kwocie 1 907 tys. PLN. Prezentowana kwota odpowiada udziałowi podmiotów powiązanych w całości kosztów poniesionych na rzecz MHM (35%).

Spółka Payten Serbia poniosła w tym okresie na rzecz Miljana Mališ oraz podmiotu powiązanego Mini Invest d.o.o., Beograd² koszty z tytułu najmu powierzchni w łącznej kwocie 233 tys. PLN.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku spółka ASEE Serbia poniosła na rzecz podmiotów powiązanych MHM d.o.o., Beograd¹ oraz MiniInvest d.o.o., Beograd² koszty z tytułu najmu powierzchni w łącznej kwocie 2 246 tys. PLN. Prezentowana kwota odpowiada udziałowi podmiotów powiązanych w całości kosztów poniesionych na rzecz MHM.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka ASEE Serbia ujęła przychody w wysokości 323 tys. PLN od spółki iPay SEE d.o.o. Beograd³ (257 tys. PLN w 2017 roku). Przychody dotyczyły sprzedaży rozwiązania do autoryzacji i przetwarzania transakcji płatniczych. Dodatkowo spółka ASEE Serbia ujęła w tym okresie koszty od spółek Tradeticity Services d.o.o. Beograd i Tradeticity d.o.o. Zagreb⁴ w kwocie 311 tys. PLN z tytułu zakupu usług wdrożeniowych i licencji. Powyższe kwoty odpowiadają łącznej kwocie przychodów i kosztów ujętych przez ASEE Serbia. W przypisach została podana wartość udziałów w podmiotach powiązanych.

Dodatkowo w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka ASEE Serbia ujęła przychodu od Miodraga Mirčetić w wysokości 57 tys. PLN z tytułu sprzedaży samochodu.

Powyższe transakcje nie zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

W dniu 23 czerwca 2017 roku Asseco Poland S.A. podpisała z menadżerami spółek Grupy ASEE umowy objęcia akcji ASEE S.A., co zostało opisane szczegółowo w nocy 28 tego sprawozdania.

¹ Prezes Zarządu ASEE S.A. jest pośrednio właścicielem 15% udziałów w MHM d.o.o. poprzez 100% udział w spółce Kompania Petyhorska d.o.o.

20% udziałów w MHM d.o.o. należy do spółki I4 Invention d.o.o. akcjonariusza ASEE S.A. 100% udziału w I4 Invention d.o.o. posiada Miodrag Mirčetić, Członek Zarządu Asseco SEE d.o.o., Beograd oraz członek Zarządu ASEE S.A. Na dzień 31 grudnia 2018 roku spółka I4 Invention d.o.o. posiadała 275 482 szt. akcji ASEE S.A.

² Miljan Mališ, członek Zarządu ASEE S.A. jest udziałowcem spółki Mini Invest d.o.o., akcjonariusza ASEE S.A. Na dzień 31 grudnia 2018 Mini Invest d.o.o. posiadała 300 000 szt. akcji ASEE S.A.

Członkowie Zarządu ASEE S.A. bezpośrednio lub przez podmioty powiązane objęli w ramach tych umów następującą liczbę akcji:

Członkowie Zarządu	Liczba objętych akcji
Piotr Jeleński	966 942
Miljan Mališ	300 000
Miodrag Mirčetić	275 482
Marcin Rułnicki	30 000
	1 572 424

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 koszt z tytułu programu związany z akcjami nabytymi przez Członków Zarządu wyniósł 1 765 tys. PLN.

Członkowie Zarządu oraz podmioty powiązane poprzez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej ASEE S.A. otrzymały dywidendy z zysku Asseco South Eastern Europe S.A. o łącznej wartości brutto 818 tys. PLN (755 tys. PLN w 2017 roku). Wskazane kwoty nie obejmują wartości dywidendy należnej Asseco International a.s. Dywidenda została wypłacona w dniu 12 lipca 2018 roku.

Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego ASEE S.A. nie otrzymała informacji o zaistnieniu w okresie sprawozdawczym transakcji z podmiotami powiązanymi, które zostałyby zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

31. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie na dzień	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Zarząd Jednostki Dominującej ¹⁾	4	4
Zarządy Jednostek z Grupy	41	33
Działy produkcyjne	1 302	1 194
Działy handlowe	133	125
Działy administracyjne	175	183
	1 655	1 539

¹⁾ Piotr Jeleński, Marcin Rułnicki pełnią funkcję w Zarządzie ASEE S.A. na podstawie umów o pracę. Pozostali członkowie Zarządu Spółki pełnią swoje funkcje w ASEE S.A. na mocy powołania.

³ 65% udziałów w spółce iPay SEE d.o.o. posiada spółka I4 Invention d.o.o., 100% w spółce I4 Invention d.o.o. posiada Miodrag Mirčetić, Członek Zarządu Asseco SEE d.o.o., Beograd oraz członek Zarządu ASEE S.A.

⁴ 36,25% udziałów w spółkach Tradeticity Services d.o.o. Beograd i Tradeticity d.o.o. Zagreb posiada spółka I4 Invention d.o.o., 100% w spółce I4 Invention d.o.o. posiada Miodrag Mirčetić, Członek Zarządu Asseco SEE d.o.o., Beograd oraz członek Zarządu ASEE S.A.

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
ASEE S.A.	30	25
Grupa ASEE Rumunia	141	189
Grupa ASEE Serbia	420	526
ASEE Chorwacja	162	144
Grupa ASEE Kosowo	61	61
Grupa ASEE Turcja	186	179
ASEE Bułgaria	20	19
ASEE BiH	63	75
ASEE Macedonia	177	175
Payten Słowenia	30	37
Payten Czarnogóra	11	10
Payten Chorwacja	108	99
Payten B&H	34	-
Payten Macedonia	28	-
Grupa Payten Serbia	132	-
Payten Rumunia	52	-
	1 655	1 539

*W 2018 roku w związku z procesem formalnego wyodrębnienia usług płatniczych do niezależnej struktury organizacyjnej, część pracowników ASEE Serbia, ASEE Macedonia, ASEE B&H oraz ASEE Rumunia odpowiedzialnych za segment Rozwiązania w obszarze płatności została przeniesiona odpowiednio do Payten Serbia, Payten Macedonia, Payten B&H oraz Payten Rumunia.

32. Wynagrodzenie członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie należne Członkom Zarządu oraz Członkom Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanych funkcji za 2018 i 2017 rok:

Wynagrodzenie stałe za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Zarząd		
Piotr Jeleński	365	365
Miljan Mališ	175	174
Miodrag Mirčetić	214	218
Marcin Rułnicki	282	281
	1 036	1 038
Rada Nadzorcza		
Jozef Klein	21	41
Adam Góral	30	23
Jacek Duch	62	42
Artur Kucharski	92	83
Adam Pawłowicz	61	12
Gabriela Żukowicz	n/a	31
	266	232

Wynagrodzenie zmienne za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Zarząd		
Piotr Jeleński	2 012	2 041
Miljan Mališ	502	493
Miodrag Mirčetić	450	401
Marcin Rułnicki	455	475
	3 419	3 410
Rada Nadzorcza		
Jozef Klein	-	-
Adam Góral	-	-
Jacek Duch	-	-
Artur Kucharski	-	-
Adam Pawłowicz	-	-
Gabriela Żukowicz	n/a	-
	-	-

Powyższe tabele uwzględniają wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji we władzach ASEE S.A. jak również we władzach spółek zależnych.

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosły 13 596 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wyniosły 11 471 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku:

Wynagrodzenie za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2018 ¹ (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 ² (badane)
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	160	133
Przegląd półrocznego sprawozdania finansowego	56	80
	216	213

- 1) W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych była spółka Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa;
2) W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych było Ernst & Young Audit Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.

34. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Grupa może rekomendować wysokość wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. Grupa ASEE może też finansować swoją działalność korzystając z kredytu bankowego lub kupieckiego.

Największą zmianą w strukturze kapitału w ostatnich latach było zwiększenie poziomu zadłużenia z tytułu kredytów bankowych w związku z inwestycjami w terminale płatnicze i bankomaty

udostępniane klientom w modelu outsourcingu w segmencie Rozwiązania w obszarze płatności. Grupa zaciąga na ten cel kredyty celowe w walucie odpowiadającej walucie kontraktu, na okres nie dłuższy niż okres umowy outsourcingowej. Przyszłe inwestycje o podobnym charakterze Grupa ASEE zamierza finansować w analogiczny sposób, co może prowadzić do dalszego wzrostu kwoty zadłużenia netto.

Poza zmianą opisaną powyżej, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono innych istotnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w obszarze zarządzania kapitałem.

Zarządzanie kapitałem	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	48 059	44 991
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	155 472	132 131
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	(164 887)	(115 712)
Zadłużenie netto	38 644	61 410
Kapitał własny	765 089	719 312
Kapitał i zadłużenie netto	803 733	780 722
Wskaźnik dźwigni	4,81%	7,87%

35. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Asseco South Eastern Europe narażona jest na szereg ryzyk mających swe źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których spółki Grupy operują, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami zewnętrznymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem złotego oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. Pośrednio na wynik finansowy wpływają także: wzrost PKB, wielkość zamówień publicznych na rozwiązania informatyczne, poziom inwestycji w przedsiębiorstwach oraz poziom inflacji. Do czynników wewnętrznych, mogących mieć negatywny wpływ na wynik Grupy należą natomiast: (i) ryzyko związane ze wzrostem kosztów pracy, (ii) ryzyko związane z niewłaściwym oszacowaniem kosztów projektu w momencie zawarcia umowy oraz (iii) ryzyko zawarcia kontraktu z nieuczciwym odbiorcą.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty natomiast walutami operacyjnymi jednostek zależnych mających siedzibę poza granicami Polski są waluty obowiązujące w krajach, w których podmioty te są prawnie zarejestrowane. W związku z tym wartość aktywów danej spółki, jak również jej wynik jest przeliczany na polski złoty, a zatem na ich

wartość prezentowaną w sprawozdaniu mają wpływ kursy walut obcych względem polskiego złotego. Dodatkowo spółki zależne i jednostka Dominująca narażone są bezpośrednio na ryzyko zmiany kursów walut, którego źródłem są kredyty oraz inne zobowiązania jak również należności, środki pieniężne oraz inne aktywa denominowane w walutach innych niż waluty operacyjne tych krajów.

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika w odniesieniu do zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej.

Ryzyko zmian stopy procentowej powstaje i jest rozpoznawane w poszczególnych spółkach Grupy w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego opartego na zmiennej stopie procentowej. Wszystkie tego typu umowy przechodzą przez odpowiednie działy w jednostkach Grupy i w związku z tym wiedza na ten temat jest pełna i bezpośrednia.

Spółki Grupy mierzą ekspozycję na ten czynnik ryzyka zestawiając sumę kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych opartych o zmienną stopę procentową. Dodatkowo jednostki Grupy prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania. Celem ograniczenia ryzyka jest minimalizacja kosztów z tytułu zawartych instrumentów finansowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

Spółki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową, ograniczające ryzyko jej zmiany.

Grupa gromadzi i analizuje bieżące informacje z rynku na temat aktualnej ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W obecnej sytuacji spółki Grupy nie zabezpieczają zmian stopy procentowej.

Ryzyko kredytowe

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności i Polityce Grupy dotyczącej tworzenia odpisów na należności przeterminowane, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności.

Polityka rachunkowości w zakresie szacowania odpisów z tytułu utraty wartości należności została

opisana w punkcie IV.7 Zmiany stosowanych zasad rachunkowości podpunkt (ii) MSSF 9 Instrumenty finansowe.

Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Wiekowanie należności handlowych	31 grudnia 2018 (badane)		31 grudnia 2017 (przekształcone)	
	kwota	struktura	kwota	struktura
Należności niewymagalne	114 913	87,0%	92 998	84,0%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	13 554	10,3%	14 105	12,7%
Należności przeterminowane powyżej 3 miesięcy	3 652	2,7%	3 609	3,3%
	132 120	100,0%	110 712	100,0%

W 2018 roku kwota brutto należności przeterminowanych powyżej 3 miesięcy wynosiła 6 266 tys. PLN. Kwota odpisu na należności przeterminowane powyżej 6 miesięcy wynosi 844 tys. PLN, a na należności przeterminowane powyżej roku 1 916 tys. PLN.

W 2017 roku kwota brutto należności przeterminowanych powyżej 3 miesięcy wynosiła 6 901 tys. PLN. Kwota odpisu na należności przeterminowane powyżej 6 miesięcy wynosi 624 tys. PLN, a na należności przeterminowane powyżej roku 2 668 tys. PLN.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (badane)
Odpis aktualizacyjny na dzień 1 stycznia	3 393	3 266
Utworzenie	2 324	1 769
Rozwiązanie (-)	(1 780)	(930)
Wykorzystanie (-)	(845)	(505)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	7	(207)
Odpis aktualizacyjny na dzień 31 grudnia	3 099	3 393

Utworzone w 2018 roku odpisy aktualizujące w kwocie 2 324 tys. PLN obejmują należności objęte odpisami zgodnie z polityką Grupy, głównie w ASEE Serbia, ASEE Turcja oraz ASEE Rumunia.

Rozwiązane w 2018 roku odpisy w kwocie 1 780 tys. PLN dotyczyły głównie projektów realizowanych przez ASEE Rumunia, ASEE Turcja, ASEE Kosowo oraz ASEE Chorwacja. Odpisy na należności zostały rozwiązane w związku z otrzymaniem należności od klientów.

Utworzone w 2017 roku odpisy aktualizujące w kwocie 1 769 tys. PLN obejmują należności objęte odpisami zgodnie z polityką Grupy, głównie w ASEE Serbia, ASEE Macedonia oraz ASEE Rumunia.

Rozwiązane w 2017 roku odpisy w kwocie 930 tys. PLN dotyczyły głównie projektów realizowanych przez ASEE Macedonia, ASEE Serbia i ASEE Rumunia. Odpisy na należności zostały rozwiązane w związku z otrzymaniem należności od klientów.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy ryzyko kredytowe powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów. W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno inwestycji, jak i aktywów finansowych (np. konta należności, aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością, a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania.

W poniższych tabelach zaprezentowane zostało wiekowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz kredytów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niedyskontowanych płatności:

Wiekowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2018 (badane)		31 grudnia 2017 (badane)	
	kwota	struktura	kwota	struktura
Zobowiązania wymagalne, w tym:	10 882	15,1%	12 419	23,3%
-Zobowiązania przeterminowane do 3 miesięcy	9 231	12,8%	11 192	21,0%
-Zobowiązania przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	477	0,7%	470	0,9%
-Zobowiązania przeterminowane powyżej 6 miesięcy	1 174	1,6%	757	1,4%
Zobowiązania niewymagalne do 3 miesięcy	60 912	84,6%	40 627	76,1%
Zobowiązania niewymagalne od 3 do 12 miesięcy	82	0,1%	126	0,2%
Zobowiązania niewymagalne powyżej 1 roku	133	0,2%	189	0,4%
	72 009	100,0%	53 361	100,0%

Wiekowanie zobowiązań z tytułu leasingu	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Zobowiązania wymagalne do 1 roku	885	1 054
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	1 094	1 648
Zobowiązania wymagalne w okresie powyżej 5 lat	-	-
	1 979	2 702

Wiekowanie zobowiązań z tytułu kredytów	31 grudnia 2018 (badane)	31 grudnia 2017 (badane)
Zobowiązania wymagalne do 1 roku	20 853	22 710
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	27 206	22 281
Zobowiązania wymagalne w okresie powyżej 5 lat	-	-
	48 059	44 991

Analiza wrażliwości – ryzyko walutowe

Na dzień 31 grudnia 2018 (badane)	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Grupy	
		(10%)	10%
EUR:			
Należności handlowe	17 104	(899)	899
Pożyczki udzielone	91	(9)	9
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	152	(15)	15
Środki pieniężne i lokaty	47 002	(3 613)	3 613
Kredyty bankowe	41 391	3 862	(3 862)
Zobowiązania handlowe	24 684	2 165	(2 165)
Per saldo		1 491	(1 491)
USD:			
Należności handlowe	2 287	(229)	229
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-
Środki pieniężne	10 921	(1 092)	1 092
Zobowiązania handlowe	1 949	195	(195)
Per saldo		(1 126)	1 126

Analiza wrażliwości należności handlowych, środków pieniężnych na rachunkach walutowych, udzielonych pożyczek oraz instrumentów finansowych jak również kredytów bankowych, zobowiązań handlowych na zmiany kursu dolara wobec walut operacyjnych spółek Grupy wykazuje, iż Grupa odnotuje potencjalną stratę w wysokości 1 126 tys. PLN w przypadku obniżenia się kursu dolara wobec walut funkcjonalnych o 10%. Grupa odnotuje natomiast potencjalny zysk w stosunku do założeń w wysokości 1 491 tys. PLN przy osłabieniu się kursu euro do walut funkcjonalnych spółek 10%. Łącznie zatem osłabienie się dolara i euro o 10% wobec walut operacyjnych spółek Grupy mogłoby mieć per saldo korzystny wpływ na wynik w wysokości 365 tys. PLN. Odwrotnie, w przypadku umocnienia się dolara oraz euro o 10% w stosunku do walut operacyjnych Grupa osiągnęłaby per saldo dodatkową stratę w wysokości 365 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 (badane)	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Grupy	
		(10%)	10%
EUR:			
Należności handlowe	26 559	(965)	965
Pożyczki udzielone	96	(9)	9
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	450	(45)	45
Środki pieniężne i lokaty	21 287	(1 517)	1 517
Kredyty bankowe	44 942	4 044	(4 044)
Zobowiązania handlowe	35 249	2 663	(2 663)
Per saldo		4 171	(4 171)
USD:			
Należności handlowe	4 056	(406)	406
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	356	(36)	36
Środki pieniężne	7 198	(720)	720
Zobowiązania handlowe	1 417	142	(142)
Per saldo		(1 020)	1 020

Grupa stosuje politykę zabezpieczania otwartych pozycji walutowych instrumentami pochodnymi typu forward.

Metody przyjęte przy przeprowadzaniu analizy wrażliwości

Wartości procentowe, względem których przeprowadzona została analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych mogących mieć wpływ na wynik Grupy wynoszą +/- 10%. Przy przeprowadzaniu analizy o tę wartość powiększany lub pomniejszany jest kurs z dnia bilansowego. Tabelę przygotowano w oparciu o sprawozdania jednostkowe spółek z Grupy, w których zidentyfikowano indywidualne ryzyko walutowe z perspektywy pojedynczej spółki.

Ryzyko stopy procentowej

Spółki Grupy korzystają z finansowania zewnętrznego w formie kredytów i pożyczek, które jest głównie przeznaczone na działalność operacyjną (finansowanie kapitału obrotowego), jak i na działalność inwestycyjną Grupy (zakup/budowa aktywów trwałych, inwestycje kapitałowe).

Łączne zadłużenie Grupy z tytułu wszystkich zaciągniętych kredytów bankowych i pożyczek wynosiło na dzień 31 grudnia 2018 roku 48 059 tys. PLN, z czego kwota narażona na ryzyko zmiany stóp procentowych to 44 230 tys. PLN.

Grupa monitoruje ryzyko zmiany stopy procentowej natomiast w obecnych warunkach rynkowych nie stosuje instrumentów zabezpieczających to ryzyko.

Kwoty innych pozycji aktywów i zobowiązań finansowych nie są istotnie narażone na ryzyko stóp procentowych.

36. Instrumenty finansowe

Wartość godziwa

	Wartość bilansowa 31 grudnia 2018	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾	Wartość bilansowa 31 grudnia 2017	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	152	-	152	-	857	-	824	33
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	-	-	-	-	33	-	-	33
Kontrakty typu forward	152	-	152	-	824	-	824	-
Inwestycje w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez dochody całkowite	92	71	-	21	90	70	-	20
Akcje w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	71	71	-	-	70	70	-	-
Akcje w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	21	-	-	21	20	-	-	20
Inwestycje w instrumenty dłużne oraz lokaty wyceniane w zamortyzowanym koszcie:	4 105	-	4 105	-	124	-	124	-
Udzielone pracownikom	-	-	-	-	8	-	8	-
Udzielone pozostałym jednostkom	91	-	91	-	88	-	88	-
Lokaty pomiędzy 3 - 12 miesięcy	3 492	-	3 492	-	21	-	21	-
Lokaty powyżej 12 miesięcy	522	-	522	-	7	-	7	-

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są nieobserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2018 (przekształcone)	Kategoria zgodnie z MSSF 9	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Razem
Aktywa finansowe						
Lokaty	WwgZK	434	-	-	-	434
Aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	WGpWF	-	200	-	-	200
Pożyczki i należności	WwgZK	55	2 888	(544)	-	2 399
Należności z tytułu dywidend i sprzedanych akcji	WGpWF	-	303	-	-	303
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WGpWF	1 286	3 414	-	-	4 700
Kontrakty typu forward	WGpWF	-	-	-	(589)	(589)
Zobowiązania finansowe						
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	ZFwgZK	(1 144)	(209)	-	-	(1 353)
Pozostałe zobowiązania, w tym:	ZFwgZK	(130)	(2 924)	-	-	(3 054)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		(99)	-	-	-	(99)
Zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji		-	(1 327)	-	-	(1 327)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	ZFwgZK	(31)	(1 597)	-	-	(1 628)
Razem		501	3 672	(544)	(589)	3 040

Rok zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)	Kategoria zgodnie z MSSF 9	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Razem
Aktywa finansowe						
Lokaty	WwgZK	5	-	-	-	5
Aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	WGpWF	31	(184)	-	-	(153)
Pożyczki i należności	PIN	-	(984)	(839)	-	(1 823)
Należności z tytułu dywidend i sprzedanych akcji	WGpWF	-	(1 115)	-	-	(1 115)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WGpWF	1 524	913	-	-	2 437
Zobowiązania finansowe						
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	ZFwgZK	(927)	1 041	-	-	114
Pozostałe zobowiązania, w tym:	ZFwgZK	(130)	(350)	-	1 800	1 320
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		(46)	-	-	-	(46)
Zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji		-	(385)	-	-	(385)
Kontrakty typu forward	WGpWF	-	-	-	1 800	1 800
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	ZFwgZK	(84)	35	-	-	(49)
Razem		503	(679)	(839)	1 800	785

WwgZK – wycena według zamortyzowanego kosztu
WGpWF – wycena w wartości godziwej przez wynik finansowy
ZFwgZK – zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu
PIN – pożyczki i należności

37. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym**Podział ASEE Turcja**

W związku z procesem wyodrębniania usług płatniczych do oddzielnej struktury w dniu 2 stycznia 2019 roku zarejestrowany został podział spółki ASEE Turcja.

W wyniku podziału powstały dwa odrębne podmioty Payten Turcja (Payten Teknoloji A.Ş.) oraz ASEE Turcja (Asseco SEE Bilişim Teknolojileri A.Ş.) prowadzące działalność w obszarze płatności oraz pozostałych operacji.

Nabycie udziałów w spółce Necomplus S.L. z siedzibą w Alicante

W dniu 29 stycznia 2019 roku Spółka zawarła umowę nabycia 67,66% udziałów w kapitale zakładowym spółki Necomplus S.L. z siedzibą w Alicante, Hiszpania („Necomplus”) za łączną kwotę 32 888 506,50 PLN, co stanowi równowartość kwoty 7 669 000 EUR przeliczonej według średniego kursu NBP z dnia 28 stycznia 2019 roku. Płatność za udziały nastąpi w trzech ratach:

- I rata w wysokości 23 020 668,00 PLN w ciągu 3 dni od dnia zawarcia transakcji
- II rata w wysokości 4 936 063,50 PLN do pierwszej rocznicy dnia zawarcia transakcji
- III rata w wysokości 4 931 775 PLN do drugiej rocznicy zawarcia transakcji

Nabycie udziałów jest finansowane ze środków własnych z opcją częściowego refinansowania kredytem bankowym w przyszłości. ASEE jednocześnie podpisała umowę z udziałowcami Necomplus, opierając się na dotychczasowej umowie zawartej przez sprzedającego, której elementem jest m.in. opcja put zastrzeżona dla mniejszościowych udziałowców.

Necomplus prowadzi działalność w Hiszpanii, Portugalii, Peru, Kolumbii, Andorze i Dominikanie. Głównym obszarem działalności jest instalacja i serwis terminali płatniczych (POS) oraz usługi BPO/call center. Necomplus należy do grupy kapitałowej Asseco Poland od 2010 roku. Sprzedającym jest Asseco Western Europe S.A. w 100% zależna od Asseco Poland S.A.

Celem akwizycji jest budowa biznesu usług płatniczych w ramach docelowej struktury organizacyjnej o nazwie Payten.

W okresie od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. do dnia 20 lutego 2019 roku nie wystąpiły inne istotne zdarzenia, których ujawnienie mogłoby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji kadrowej, majątkowej oraz finansowej Grupy ASEE.

38. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. do dnia 20 lutego 2019 roku, nie wystąpiły zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych.